

MAGYAR LAJDAK

3 Lei

Posta postalá plátitá i
aprobárit Dir. Gen. F

Nagys. Ramaszetter Róbert urnak

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 232 (1378) szám * Kedd, 1936 október 13

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Kemény harc folyik Oviedo város birtokáért

A spanyol nemzeti kormány cáfolja hogy a várost a vörösek elfoglalták volna. — Olasz-ország vita volt a semlegességi bizottságban

Burgosból jelentik: Franco tábornok főhadiszállását Salamoncuba tette át. A nemzeti kormány székhelye Burgosban marad.

A nemzetiek főhadiszállása cáfolja azt a madridi hadijelentést, hogy a vörös csapatok Oviedo külvárosába behatoltak volna. Csak Oviedo közelében egy magaslatig jutottak el a vörösek. Három repülőgépet, amely a várost bombázta, a nemzetiek lelőtték.

Oviedoból jelenti a Havas-ügynökség: A lövedékek zápora hull a városra. Az asturiai bányászok dinamit-petárdái a vad zajból is külön kirobannak. Aranda ezredes csapatai végső erővel ellenállanak a hírhedt „dinamitard”-oknak, kik úgy haladnak előre, hogy cigarettáról gyújtják meg gyilkos pe-

tárdáikat. A bányászok ugyanazzal a módszerrel dolgoznak, mint 1934-iki fölkelésük idején. Meggyújtják a zsinórt, s kézből hajítják előre a zsinór végén levő dinamit-bombát, amely szétrobbanva, mindent megsemmisít, amit utjában talál.

Szombaton éjjel a bányászok elfoglalták a város vízgyűjtő művét Sobrandio-nál. A dinamitárdokkal szemben a nemzetiek emberfölötti erővel védekeztek, de végül is vissza kellett vonulniuk. Később a bányászok elfoglalták az oviedoi futball-klub játékerét. Még a támadók kezébe esett egy házőrsőpart a Lazore-városnegyedben, ahol Aranda ezredes csapatai megerősített állásban védekeznek és kemény ellenállást tanúsítanak.

Madrid körül összezárták a nemzeti csapatok északnyugati és délnyugati arcvonala

Burgosból jelentik: A középső hadszíntéren, Madrid környékén a nemzetiek folytonos harcok között haladnak előre. Az Avilából dél felé előnyomuló és délnyugatról, a Tajo-völgyből fölfelé haladó arcvonal között Navalecarnero és Illescas vidékén teljesen kiépítették az összeköttetést. A kormánycsapatok e helységek közötti részen akartak bekelődni, azonban a nemzeti csapatok szétkergették őket s a kormánycsapatok fölbomolva menekülnek vissza Madrid irányában.

Most Toledótól Aviláig megszakítatlan arcvonalban állnak a nemzetiek s a San-Martin-Illescas szakaszon tíz kilométernyire vannak Madridtól.

A déli hadszíntéren, Malagában a vörös csapatok közt nagy az elégedetlenség. Tüntető csoportok járnak a városban, s azt követelik, hogy a madridi kormány ne küldje az ország aranykészletét Párizsba, hanem ossza ki a munkás szakszervezetek között.

Madariaga mondja: Spanyolországban nagy átalakulás következik

Londonból jelentik: Az Observer-ben nyilatkozat jelent meg Madariagától, Spanyolország népszövetségi volt főmegbízottjától. A nyilatkozat szerint a spanyol tragédia kizárólag spanyol belügy, mely akkor is kirobban, ha külföldi beavatkozás nem siettel. Spanyolországban nagy változásra kell készülmennie és bármelyik fél győz, az csak egy nagy átalakulás első fejezete lehet.

A londoni olasz nagykövet megvádolja Oroszországot

Londonból jelentik: A benemavatkozási megegyezés által létesített nemzetközi bizottságban Grandi olasz nagykövet felszóllalt a szovjet-jeget ellen. Nézete szerint a szovjetkormány

ürügyet keres, hogy a benemavatkozás tekintetében vállalt kötelezettségétől magát mentesítse. A szovjet-kormány a benemavatkozási bizottság otthagásával fenyegetőzik, mielőtt a bizottságnak alkalma lett volna, hogy a szovjet által emelt vádakot kivizsgálja. Ez a sietség nagyon gyanús. Ugy látszik, Moszkva el akarja kerülni, hogy saját beavatkozó tényei vizsgálat tárgyai legyenek. Grandi aztán utalt arra, hogy

Pascua, a madridi kormány új moszk-

Lord Londonderry volt légügyi miniszter Romániában

Nyilatkozott a háború és béke kilátásairól

Bucuresti. Saját tud. Lord Londonderry, Anglia volt légügyi minisztere pár napja Bucuresti mellett üdül, egy román arisztokrata birtokán. Lord Londonderry, volt légügyi miniszter tegnap nyilatkozott a bukuresti sajtónak:

Az angol repülésügy, — mondotta, — úgy a polgári, mint a katonai, nagyot fejlődött az utolsó években. Kényszerültünk a gyors légi felfegyverkezés módját választani, amit azonban mi teszünk, annak természetesen nincs támadó jellege, de biztonságunk és az általános béke biztosítása is megkívánja, hogy hatalmas légi erővel rendelkezünk. Nagybritanniának, hogy kifejtthesse tekintélyét az egész világon, nagy haderőre van szüksége, úgy a vízen, mint a levegőben.

Az angol hadseregnek sohase lesz támadó jellege. Nekünk nincs más szándékunk, mint hogy megőrizzük azt, amink van és biztosítsuk az angol birodalom sérthetlenségét.

— Az angol birodalom nagy erőfeszítéssel dolgozik a béke fenntartásán és remélem, hogy sikerülni fog nekünk megőrizni azt. A háború a mai körülmények között a legnagyobb szerencsétlenség volna az emberiség számára. Sajnos, mindenütt a háborúra készülődnek az emberek, pedig maguk a népek sehol sem óhajják a háborút.

A lord kijelentette még, hogy romániai látogatásának semmi politikai jellege nincs.

vai követe hivatalosan köszönetét nyilvánította a moszkvai kormánynak a Madridnak nyújtott minden irányú segítségért.

A komitern hivatalos lapja közölte ezt a köszönetnyilvánítást. Közölte egyúttal azokat az utasításokat is, melyeket a komitern adott a spanyolországi kommunistáknak a spanyol szovjet-közlársaság létrehozatalára. Grandi még felsorolt több hajószállítómányt is, mellyel a szovjetkormány fegyvert és lőszert küldött spanyol elvtársainak.

Grandi ezután utalt arra, hogy az orosz kormány kihívó volt a benemavatkozási bizottsággal szemben, mikor a maga jegyzékét előbb közölte a sajtóval, mintsem a bizottságban előadta volna. Az ilyen mód annak a megakadályozása, hogy a bizottság kiegyenlítően tudjon fellépni.

— Az ilyen példátlan föllépésnek az oka az, — mondotta Grandi, — hogy a szovjetkormány nyilvánvalóan csalódott a spanyolországi események fordulatában. Ott ugyanis

a nép a hadsereg mellé állott, s a kommunizmus összeomlása közeli eshetőséggé vált. Ime az oka a szovjetkormány kétségbeesett kísérletének, mellyel benemavatkozási kötelezettségeitől szabadulni akar. A szovjetkormánynak megvan a maga erkölcs. Kétségtelen, hogy ez az erkölcs nem a miénk.

Grandi felszólalására a szovjetkormány megbízottja, Kagan válaszolt. Kagan visszautasította a szovjetkormány ellen emelt összes vádakát. Hivatkozott arra, hogy az ujságokban sohase lehetett olyan hírt olvasni, melyek orosz repülőket és ágyúk szereplését jelezték volna a spanyol polgárháborúban. Ellenben ilyen hírek voltak Németország és Olaszország repülői és bombái felől. Az orosz kormány csak vajajt, margarint, turót, tojást s hasonló más „fegyvert és municiót” szállított Spanyolországbanak.

Püspöklátogatás Transsylvania fővárosában

Vorbuchner püspök ünnepélyes fogadtatása. —
Bérmálás a Szent Mihály templomban. — Tisztel-
gések az új főpásztor előtt

Cluj. Saját tud. Transsylvania fővárosának szombattól kezdve különösen meleg, bensőséges napjai vannak: Vorbuchner Adolf, az albaiuliai egyházmegye nemrég felszentelt jogutódlásos püspöke e napokban végzi első hivatalos látogatását egyházmegyéje legnagyobb hitközségében. Erthető, hogy a püspöklátogatást a legmelegebb érdeklődés előzte meg s a hatalmas egyházközség vezetősége mindent elkövetett, hogy az új főpásztor első püspökjárását minél fényesebbé és melegebbé tegye.

Ünnepélyes fogadtatás

A püspöklátogatás előre megállapított sorrendben folyt le. A Clujra érkező főpásztor elé hatalmas küldöttség vonult ki a feleaci teltre, ahol az egyházközségi választmány nevében Brusy László műszaki főtanácsos üdvözölte a püspököt. A főpásztor közvetlen, meleg szavakkal köszöntötte az üdvözlést, majd kíséretével megindult Cluj felé, ahol egyenesen a főtéren lévő plébániára hajtatott. A plébánia kapujában az egyházközségi választmány tagjai állottak sorfalat, az udvarban pedig az iskolák növendékei sorakoztak fel, középen a Marianum leányintézet növendékei, akik intézeti egyenruhájukban kedves látványt nyújtottak. A plébánia kapujában Merza Gyula, a belső udvarba vezető ajtónál pedig a Marianum egyik növendéke köszöntötte a püspököt, színpompás virágcsokrot nyújtván át neki.

A hivatalos üdvözlés után a főpásztor a

helybeli papság díszkíséretében a plébániáról átvonult az ősrégi Szent Mihály-templomba. A templom kapujában az egyházközségi választmány és a hívek ezreinek az élén Márton Áron h. plébános fogadta és köszöntötte a főpásztor, akinek ősrégi szokás szerint átnyújtotta a templom kulcsait. Majd a bugó orgona hangjai mellett felsendült az *Ecce sacerdos* fölséges dala s a főpásztor áldást osztogatva vonult be a katedrálisnak is beillő szépséges istenházába.

Vacsere és szentbeszéd után a püspök a plébániai irodákban tett látogatást, majd este

Tisztelgések az új püspök előtt

A templomi ünnepségek és püspöki mise után Vorbuchner püspök a plébániára vonult s annak fogadótermében folytak le a tisztelgő látogatások szívvelyes megvendégelés kíséretében. A püspök közvetlensége és természetes szívélyessége itt is első percben meghódított mindenkit. Hosszasan és kedvesen elbeszélgetett az üdvözlésére megjelent *Vásárhelyi* János református és *Boros* György unitárius püspökökkel, nemkülönben a hatóságok képviselőivel, majd sorra fogadta a katolikus egyesületek és egyéb intézmények tisztelgéseit. A Kath. Nőszövetség nevében gr. *Bethlen* Györgyné, a férfi egyesületek nevében P. *Jánossy* Béla főtitkár, az egyházközség választmánya nevében *Márton* Áron h. plébános, a szerzetesrendek nevében P. *Sándor* Vitális ferences tartományi főnök, majd

kilenc órakor társasvacsora volt a plébánián, amelynek folyamán a katolikus énekhar adott szerenádot a püspök tiszteletére. A szerenád végeztével *Vorbuchner* püspök elvegyült a dalosok közé és közvetlen kedvességgel beszélgetett el velük.

Vasárnapi ünnepségek

Vasárnap, október 11-én reggel 9 órakor ünnepélyes püspöki mise, majd bérmálás kezdődött a Szent Mihály-templomban. Nem kevesebb, mint 700 bérmálkozó volt. Bérmálás után a püspök apostoli szavakkal buzdította a megbérmáltakat és azok hozzátartozóit katolikus kötelességeik teljesítésére.

— *Eddig* — mondta többek között a főpásztor — *az egyház volt az, amely munkálkodott híveiért. Idők múltán, ma megváltozott a helyzet... Az egyháznak minden egyes híve vállaltat munkásságára szüksége van, hogy az istentelenség, a vallástalanság mindent elsöpörjével fenyegető vész hullámát megállíthassuk pusztító munkájában.*

az Erdélyi Gazdasági Egylet képviselőjében gr. *Teleki* Ádám köszöntötte a püspököt. Ugyancsak képviseltették magukat a püspökfogadásán a görög katolikus, görögkeleti, a lutheránus és zsidó hitközségek is.

A tisztelgő látogatások után a plébánián társasbéd volt, amelyen az új főpásztor ünnepélyes összesereglett papság vett részt.

Vasárnap délután *Vorbuchner* püspök a Cluj egyházközség fontosabb intézményeit látogatta meg. Ezen látogatások során a *Katolikus Kör*, a *Katolikus Legényegylet*, a *Szent Antal Árvaház*, a *Szent Erzsébet Aggmenház*, a *Marianum* és az *Augusteum* örvendhettek a főpásztor magas megjelenésének.

Az idei könyvpiac nagy szenzációja!

RACHMANOVA

IRGALOM

Gvár, ahol az új embert gvárták

Ez kötet ára félvaszon kötésben 100 lei.

Félvaszon propaganda kiadás 100 lei. Kapható a Magyar Lapok könyvosztályában. — Rachmanova megjelent és kapható művei: Szerelem, cseka, halál. Házasság a vörös viharban. A bécsi tejesasszony. Gyermekkorom.

Bratiannu Gheorghe ifju liberálistpárti vezér kijelentései a buzeau gyűlésen

Bucuresti. Saját tud. A Gheorghista-párt buzeau gyűlésén Gh. *Bratiannu* ilyeneket mondott:

— A Tiber partján azt mondták nekem nemrégiben: önök románok a gazdaság szégyenszerűben szenvednek. Ugy is van. A Jó-

isten kincsekkel áldotta meg ezt az országot, de az emberek gúnyt űznek belőle. Ezen az állapoton segíteni kell nekünk, nem önkényuralommal és nem anarchiával, hanem ésszerű, liberális kormányzással.

Pajtás

Írta: Benke Tibor

Répa a két hátulsó lábára ereszkedett a küszöb előtt és gazdáját nézte. Néha kissé balra, aztán kissé jobbra fordította a fejét, aszerint, hogy miképpen látott jobban.

Czege Pista ugyanis a küszöbön ült, balkezeiben kis lányér fejét, jobbkezeiben meg Répa egyhetes kölyköt tartogatva.

Ráncosarcu öregasszony jött az ólak felől. Pista felnézett.

— Anyó! Nézd csak meg ezt a kutyát. Ezt megtartom. Egészen fekete, csak a balfülén lesz kis fehér folt.

Az öregasszony megállt. Szeretettel nézte a fiút.

— Aztán mi lesz a neve?

— Már kitaláltam. Pajtás. — Felemelte Répa legifjabb csemetjét és egészen közel hajolt a füléhez.

— Érted-e? Pajtás! Pajtás! Így fogják híni!

Eppen utolsókat kondult az esti harang, amikor befordult a kishíró a kapun.

— Adj Isten jóestét. Czege Esványi keresem.

Pista kiszólt a kertből.

— Ehun vagyok. Mi tetszik?

— Itt az frás fiam Holnap reggel hulkor

sor alá kerülsz a községházán.

A legény átvette a sárga cédulát és elgondolkozva nézegette...

A nap szürke felhődarabot húzott arca elé, de az utolsó sugár még nagyot csillant a Bodrog hídján álló katoná szuronyán...

Kifelé a vonalhoz Czege Sándor öreg juhász időnként ráfordult a párjára.

— Ne bőgj, mert én nem tudom mit teszek neked! — Ilyenkor az öregasszony elesendesült kissé.

Pista ment elől, szóllanul, csupán a ládáját cserélte meg néha a vállán.

A miskolci vonat elpöfögött és a két öreg megindult vissza az úton. Most már nem szólt semmit Czege Sándor öregjuhász, akárhogy rítt az anyó. Ő maga is hátramaradt és csak lépkedett révedező szemmel... És hulltak, egyre hulltak a könnyek az út porába, mint ahogy az már ezer éve szokásban volt ezen a vidéken.

Sok, sok levél után megjött az utolsó egy tavaszi reggelen.

— Megsebesültem. Visznek haza. A Pajtás megvan-e még?

Anyó ekkor már rég künn feküdt a virágos fejfa latt. Pistának nem írta meg senki... Aztán leesett a hó és egyszer szomorú fellábú katoná ült a Czege Sándor öregjuhász ágya mellett.

Göndötszörű fekete puli hasalt a küszö-

bön. Az elmuló öregember odapillantott és halkán megszólalt:

— Minden, minden elveszett fiam. Csak ez maradt...

Amikor újra tavasz lett, Czege Pista, a fellábú juhász elmélázva heverészett a patak partján és Pajtás éberen vigyázott a nyájra.

Egyik nyári délelőtt csillogó, új bricska porzott az úton. Nagyráhízott, kövér, kopasz ember állt Pista előtt.

— Maga elsején elmehet. Vasárnap jön jön be átadásra a majorba.

A fellábú juhász nem szólt. Csak nézte kissé lehajtott fejjel a kövér embert...

Vasárnap délben Czege Pista már kifelé indult a majorból. Fütttyentett.

— Pajtás ne!

Valaki utánaszólt.

— A kutya ittmarad. A nyájhoz tartozik.

A legény csak megállt. Hallgatva nézte: hogy csalják oda Pajtást és mint kötik a vas-karikához... Aztán sietve húzogatta a mankóját a porban, mert nem akarta hallgatni, mit visz végbe Pajtás a láncon.

Ettől fogva egyedül élt Czege István az elhagyott eszözkunyhóban. Nem volt már sem öregapja, sem öreganyja, sem Pajtás. Még a „95 mintájú“ gyalogsági puskája sem volt meg már, amit úgy megszokott az utóbbi években s amivel meglőhette volna magát. Csak a mankója volt és a régi csillagos bicskája, amit még iskolás korában kapott...

A kommunisták népgyűlései Elzászban és Lotharingiában

A kormány az utolsó pillanatban a helyi lakosság ellenhangulata miatt a népgyűlések egy részét eltiltotta

Párizsból jelentik: A kommunista párt a múlt hetekben elhatározta, hogy október 10-én és 11-én sorozatos toborzó gyűléseket rendez Elzász-Lotharingiában. Különösen Metz város volt az, amelyet arra szemeltek ki, hogy ott nagy forradalmi gyűlést tartanak, hol a párt főtitkára, Thorez lesz a szónok.

A kommunista párt abban bízott, hogy mint a Népfrent tagja, a kormány támogatását fogja élvezni a népgyűlések rendezésében. Már régóta be akart hatolni erre a vidékre, hol a németjellegű katolikus néppárt tartja a vezető szerepet. A népgyűléseken egyúttal Németország elleni támadásokat is akartak rendezni, ami az illető tartományok német népkisebbségét is bántotta volna.

Ilyen körülmények között igen viharosnak ígérkezett a kommunisták szombati és vasárnapi elzászi szereplése. Az ottani lakosság már a gyűléstartás hírére is tüntetően és elégedetlenkedően megmozdult. Összeütközések voltak a helyi lakosság és az oda kiküldött kommunista hangulatsínálók között.

A helyi hazafias pártok szövetsége fölirattal is fordult a kormányhoz, figyelmeztette arra, hogy a kommunisták ottani szereplése kihívó lesz a helyi lakosságra, mint a szomszédos Németországra. Tehát úgy a belső nyugalom, mint a külpolitika magasabb érdekei szempontjából vegye elejét annak, hogy ott a kommunista párt gyűléseket tartson.

A kormány az utolsó pillanatban a legtöbb helyen le is tiltotta a gyűléseket, különösen ott, ahol a lakosság túlnyomó ellenhangulata miatt a kommunisták bajba kerülhettek volna. A Metzbe tervezett gyűlés is a lefoltottak között volt. Viszont egynehány helyen, köztük Strassbourban is a gyűléstartást megengedte. De Strassbourgba egyúttal nagyobb karhatalmat is összpontosított. Ugyanoda a kommunisták más vidékekről is nagy felvonulásokat szerveznek.

Igy a Strassbourban tartott közgyűlésnek mintegy tízezer ember volt a résztvevője. A gyű-

Valamelyik éjjel forró lehelletet érzett az arcán... Tényleg a Pajtás volt.

Majd szétszedte a kaltyibát. Végre nagynehezen megnyugodott. Nedves orrát gazdaja nyakához dugta és időnként szusszant egyet.

Réggelre kihozta az ördög az új juhászt a kunyhóhoz.

— Czege István add vissza a kutyát, amit elloptál az éjjel.

A szegény sokat szenvedett, fellábú Czege István, 10-es hónap még akkor is csak nyugodtan válaszolt.

— En biz nem loptam el. Magától jött. De ott van, el lehet vinni.

Az új juhász füllentett, Pajtás nem jött. Erre odalépett, láncot akasztott a nyakába és húzni kezdte. Pajtás nem jött. Nem morgott, nem ugrált, csak éppen nem jött. Meg mintha a szeme sarkából a gazdájára nézett volna. Czege István ezt észrevette. Így történt, hogy amikor az új juhász botja elsőt suhintott Pajtás felé, ugyanakkor megvillant a csillagos bieska Czege István kezében.

Az új juhász nyakához kapott, aztán hőrögye esett hanyat. Magasra szökött a vér a széles sebből és néhány perc múlva már nem mozgott az ember. Czege Pista pedig leült egy köre és elnézett a hegyek felé. A vonat sikoltva futott át a Bodrog hídján.

Dél lehetett, amikor a falu sarkán lassú, kényes léptekkel kifordult két csendőr.

Lapozzon a naptárban

és nézze:

OKTÓBER
15.-ÉN.

AZ ŐSZ
SZENZÁCIÓJA

OKTÓBER 15.-én
van

AZ ÁLLAMI
SORSJÁTÉK

4.-IK

(végső)

osztályának
a huzása.

Több mint 20 új
milliomos, csak
OKTÓBER 15.-én

2 egyenként 6 MILLIÓS nyeremény

2 egyenként 2 MILLIÓS nyeremény

16 egyenként 1 MILLIÓS nyeremény

AZ ÁLLAMI SORSJÁTÉK

lés végén az internacionáléval vonultak el, de az ülésen kívüli közönségből mintegy három-ezer főnyi tömeg verődött össze, mely a kommunistákkal szemben a „Marseilles” éneklésével tüntetett. A mozgőgárda a tüntetőket szétoszlatta.

A kommunisták még a határhoz közelfekvő némely helyen tartottak népgyűléseket.

Kommunista felvonulás Londonban kétezer rendőr kísérete mellett

Londonból jelentik: A kommunisták vasárnapi tüntetése véres zavargásokba fulladt. A felvonuló kommunistákat kétezer rendőr kísérte, de még sem sikerült megakadályozni, hogy össze ne tűzzenek a fasisztákkal.

Vad verekedés támadt, melynek nyomán sok sebesülés és számos leartóztatás történt.

Salengro francia belügyminiszter reméli, hogy nem áll be szakadás

Lensből jelentik: A szocialista párt lensi kerületi szervezete vasárnap villásreggelit adott

Blum miniszterelnök és Salengro belügyminiszter tiszteletére. Ez alkalommal Salengro kijelentette, hogy a kormány ragaszkodik a népfronthoz és reméli, hogy ezen az arevonalon egyik párt sem fog szakadást előidézni. A kormány híve a békének, nem akar háborút s amikor a nemzetvédelmet magas fokig kívánja fejleszteni, továbbra is megtartja a háború elleni gyűlöletét. A köztársaságot a kormány minden ellenség ellen megvédelmezi

Antonescu román külügyminiszter Belgrádban

Nyilatkozott arról, hogy a kisanton barátságot akar Olaszországgal

Belgrádból jelentik: Antonescu román külügyminiszter kijelentette a hírlapíróknak, hogy Románia nagy meglepéssel fogadta Stojadinovicnak az olasz-jugoszláv meg egyezésről szóló nyilatkozatát. Mindhárom kisantonállamot jószándék vezeti olaszország iránt. A pénzértékcsoökkentésével a kisanton egybehívott gazdasági tanácsa foglalkozik.

Ciano, Göring és Schuschnigg elutazott Budapestről

Budapestről jelentik: A Gömbös miniszterelnök temetésére Budapestre érkezett külföldi előkelőségek: Ciano, Göring, Schuschnigg és Beck tábornok, a német vezérkar főnöke, vasárnap délelőtti kísérettel repülőgépen elhagyták a magyar fővárost. A külföldi vendégek búcsúztatására a kormányzó képviselőiben Somkuthy, honvédelmi miniszter, a kormány képviselőiben Bárczy István államtitkár, a külügyminiszter képviselőiben gr. Csáky István jelent meg a Mátyásföldi repülőtéren, ahol katonai díszszázad sorakozott fel.

Kihallgatáson Mussolininál

Irta: Körmeny Ferenc

Róma, október hava. Mussolini dolgozószobájának, a „Sala del Mappa Mondo”-nak ajtajában állok; fél-pillantással látom a terem hallatlan méreteit, balkéz felől a híres gobelint és szemközt az íróasztalt, amely — egyetlen butoradaraként — a terem végében áll; az asztal mögött egy fehér folt. A folt azonban hirtelen formává változik... igen, ez ő, a Duce. Ez ő, úgy, ahogy vártam és elképzeltem, hatalmasan, fenségesen, komoran és mozdulatlanul, márványból-valóan; igen, ez ő; a legenda, amelyet jelent. Káremeléssel köszöntöm, karját emeli ő is; arcán, a szája mellett, ott a híres komor, kemény vonás, állkapcsa az ismert mozdulatlanúságban, erőszakosan és jellegzetesen előre s lefeléfelé. A nézése — ezt is láttam már valamikor egy fényképen — hideg és éles, s a sötét tüző pillantása keresztülmegy rajtam. Fehér kabát, halványásárga ing, sötétvörös nyakkendő...

Ebben a pillanatban Mussolini előrelendíti karját, az íróasztalnak dől, kényelmesen a szélére támaszkodik, kissé lefelé s oldalhajítja fejét és elmosolyodik.

„Maga Körmeny. Nem gondoltam, hogy ilyen fiatalos külsejű. Hány éves?”

„Fiatal”. Mosolyog. „Szeretem a fiatalságot. Utálta az ifjúság országa”.

Elképedve, döbbenve érzelem a csodát, ami aközben történt, hogy megszólalt; a hősi szoborból ember lett. S érzékelnem igyekszem a csoda kulcsát: Mussolini hangját és pillantását.

Az olasz hang, — s nemcsak az énekhang, hanem a „parlando”, a „recitativo”, „secco” a beszédhang is, — megrögzötten, nemzeti-tulajdonságszerűen szép, tiszta és hajlékony. Ilyenfajta szép hangot, mint a Mussoliné, mégis ritkán hallottam: lágy és telt, árnyéktalan, de érezni benne az ezerynyi árnyalatot, amelyre képes, tömören zengő s még így halkán sincs semmi mellékzöngése. Ahogy hallom a hangját, megértem ennek a jelenségnek a varázslatos hatását: ez a hang ellenállhatatlan, — természeti túnemény, szerencsés tulajdonság vagy okos iskolázottság, — ez a hang, amely szinte testi-leg váltja ki a nemes bárony érintésének erőteljes s egyben gyengéd, enyhe s kissé villanyozó, izgalmasan anyagyszerű érzését, ez a hang, mondom, meggyőző. S éppen erről van szó. Pontosan érzem, mennyi modulációra, hányféle színbeli és erőbeli változatra képes ez a hang: és tudom, hogy a tömegre, amelyet magával sodor, a mennydörgés hat: a tömegszuggesztívó akusztikus eszköze a szónok dübörgő hangja. Ez a hang azonban nem parancsol, hanem megért; ez a hang nem a vak-hitben, a kollektív lelkesedésben engedelmeskedő tömeget hódította meg, hanem törhetetlen híveket és barátokat szerzett a személynék s a személynék az ügynek. Néma nemzet-vezér szinte elképzelhetetlen; s van nép-vezér, aki megelégszik hangja mennyiségi, erőbeli hatásával. Most, hogy hallom Mussolininak ezt a másik hangját: kezdem megérteni azt, ami egyedülálló, ismételtetetlen és utánozhatatlan benne s kezdem felfogni a hatását.

S a pillantása, amellyel rám néz. Bizonyos, hogy van százele tekintete. Ez a pillantás egy gyermek tiszta, érdeklődő s talán kissé kíváncsi, jókedvű pillantása. Beszélgetés közben figyelem a szemét; néha összehúzódik, megsűkül s aztán kitágul, a pillantása azonban mindig rezzenetlen s élénk barnán csillog. Tükröződő tárgy s ugyanakkor tükrökép is Mussolini szeme s a tiszta, derűs pillantása; mert míg ez a pillantás ott világít arcán is, mosolygó vonásaiiban, megengyhült, szöglettelenné vált vonalaiiban is, addig lehetetlen észre nem venni nézősében annak az embernek a felkelt, a gondolatát, aki néhány percre ellátrította magát a hivatalosságot, aki leszállott a szobor talapatjáról, aki ezekben a percekben nem a Duce, a történelmi személy, az olasz nemzet nagy felelőstője, hanem egyszerűen Benito Mussolini, az ember... aki mosolyogva mondja az előtte álló, zavarából, elfogódottságából s tagadhatatlan megilletődöttségéből mindinkább felszabaduló magyar írónak:

„Tudom, hogy regényeinek nagy sikerük van Olaszországban. En is ismerem a munkáit. Nemrégiben „A budapesti kaland”-ot kezdtem olvasni, még nem fejeztem be”. (Pillanatig hallgat, mosolya élőbb lesz.) „Sokat és sokfelét olvasok. Mondja csak, mi történt Kádár Antallal a regény végén? Megmarad a felesége mellett, vagy alózatul esik a „kaland”-nak?”

„Szegény olasz nyelvstudományomat megfeszítve igyekszem rövid és pontos választ adni a kérdésre, szokásom, mintegy trance-ban, különös módon aktívalódók gondolatomban, bonyolult, szokatlan kifejezések, irodalmi szöfordulatok jutnak eszembe; s ennek a felfokozott állapotnak az oka, bevallom őszintén, olvasó, az, hogy visszatértem én is az öröm: Mussolini ismeri könyveimet, nevén nevezte egyik regényalakomat. Nem szívelem ezt az érzést: bár nem vagyok hű természetű, mégis, fellobban bennem az író naiv, gyerekes büszkesége.

Mussolini, karját az íróasztalnak feszítve, kissé előbbrehajlik:

„A jó regény hűséges, becsületes ábrázolója az életnek, a valóságnak”: (pillanatig hallgat) „de meg kell látni s meg kell mutatni az életnek azokat az összefüggéseit is, amelyek a valóság mögött vannak, amelyek az emberfeletti, a lélekben rejtőznek!” (Hallgat, aztán megint mosolyog s másról beszél.) „A maga könyvei, úgy tudom, elterjedtek. Hány nyelven jelentek meg a regényei?”

Megmondom, tizenhét nyelven.

„Szép. Akkor maga nyilván gazdag ember”.

Elárulom, hogy nem vagyok gazdag s legfeljebb, hogy különösebb anyagi gondok nélkül élek. „Llyen eredmények mellett?” A kérdés mintha kissé kételkedően hangzanak. „Vagy...” (mosoly) „az anyagi siker nem áll arányban az erkölcsi sikerrel?”

Ez a mesterségbelinek, a dolgokat ismerőnek a bizalmas kérdése.

„Kár. Nagy és régi probléma, hogy mi az igazi jó talaja a művészetnek: a szegénység vagy a gazdagság. En azt állítom, hogy a jó mód.”

Válaszként azt mondom, hogy első regényemet krajcáros gondok közepette írtam meg.

„No lám”. (Kiegyenesedik.) „Itália igyekszik megadni a függetlenségét s az anyagi biztonságot a művészetnek. Aki jól produkál, minálunk minden tekintetben méltánylásra talál s eredményt ér el”. (És megint, hirtelen más témába kezd.) „Hallom, új könyve jelent meg nálunk”.

Igen, mondom, ez a „Bűnösök”.

„Peccatori”, ismétli az olasz címet.

„Miről szól?”

Néhány mondatban igyekszem elmondani a témát.

„Jaj”. (Arcán különös kételkedésfele látszik.)

„S azt hiszi, hogy a tétele helyes? Azt hiszi, hogy különböző társadalmi osztályokból származó emberek házassága nem lehet szerencsés és boldog?”

Hiszem, mondom, hogy Közép-Európában olyan áthidalhatatlan különbségek vannak a társadalmi osztályok között, olyan ellentétes irányú és értelmű életvonalak vezetnek az osztályokat, hogy a szerencsés találkozás a kivételtől sem lehet.

„De a szándékolt osztályzárkózás szabálya a

társadalom legyengülésére, a nemzet pusztulására vezet. Az osztályok között kapcsolatot kell találni és teremteni, minden eszközzel, tehát a házassággal is, mert csak egységes nép és osztatlan nemzet válhatik naggyá. Idő kérdése...” (S azt hiszem, megértem az átmenetet e mondata s a következő kérdése között.) „Ismeri Olaszországot? vagy először van Itáliában?”

Mondom, hogy gyakran voltam már Olaszországban, de a mai olasz állam intézményeit most láttam először közelebbről és most értettem meg. — Mussolini érdeklődően emeli felém fejét — hogyan s miért fejlődött egy politikai párt mozgalmából egy egységes nemzet közszelleme, s hogyan vált egy csoport politikai eszméje és világszemlélete egy egész nép valóságos gyakorlati életformájává.

Mussolini szeme villan, hangja kemény: „Ez így van!” (Kis szünet.) „Rómát ismeri?”

Kissé szígyenkezve mondom, hogy ismerem, amennyire néhány nap alatt megismerheti az ember az antik Rómát, a pápai Rómát, a művészetek Rómáját...

„S a modern Rómát? a fasiszta Rómát?”

Említem az óriási újonnan épült városrészeket, amelyeket láttam, a hatalmas modern építkezéseket, Rómában s egész Olaszországban, s a római Mussolini-fórumot.

„Az új egyetemi várost látta?”

Nem láttam még.

Mussolini Alfierihez fordul:

„Kérlek, mutassd meg neki”. (És hozzám): Látnia kell. Az új Itália szimbóluma”. S most hirtelen leül az íróasztalához. „Látogatása emlékérem...” mondja, tollához nyúl és kemény, szálas betűvel néhány elismerő, barátságos szót ír fényképe alá, amelyet Alfieri hozott számomra.

Őszinte nagy örömmel köszönöm meg a kitüntető ajándékot s megkérem, hogy fogadja el új könyvem egy dedikált példányát.

„Küldje el; el fogom olvasni”.

Mosolyog; barátságosan int; emeli jobbát. Alfieri s én a római köszöntéssel tisztelgünk a Duce előtt, az íróasztal mellett s még egyszer, messziről, a terem ajtajában.

Odakint... igen, órákkal s napokkal és hetekkel később is a fülemben csendül a hangja, ez a csodálatosan szép, emberi hang, és látom a kedves, meleg pillantását s a tiszta, gyermeki nyílt, finom mosolyát. És többet tudok, mint amennyit eddig tudtam: mert a fasiszta Olaszország intézményeit látva, megértettem, hogy ks Mussolini, ezeknek az intézményeknek, s szellemnek s életformának a teremtője. — most azonban, hogy találkoztam Mussolinival, most megértem az olasz nemzetet, Itália népét, amelynek nemcsak legendája, de élő valósága is ő, a Duce.

A kormány gazdasági bizottsága a nyugati pénzértékcsökkenéssel foglalkozott

Rendkívül kedvező volt a múlt lélevi külkereskedelmi helyzet. Megvédik a földművelőket a kiviteli viszonyok új fordulatában

Bucuresti. Saját tud. A kormány gazdasági bizottsága tegnap Inculej miniszterelnökhelyettes elnöke alatt ülést tartott, amelyen résztvettek Pop Valer, Cancicov, Costinescu, Nistor, Iamandi és Franasovici miniszterek, a gazdasági jellegű minisztériumok alminiszterei és Constantinescu bankkormányzó. Az ülésről a sajtónak a következő hivatalos közleményt adták ki:

Az ipar-és kereskedelemügyi miniszter ismertette a román külkereskedelmi állását, ami nagyon kedvező. A folyó év első nyolc hónapjában Románia külkereskedelme 10.900.000.000 lei értéket ért el, vagyis egy milliárd 90.000.000-val nagyobb összeget, mint a múlt év megfelelő időszakában s többet, mint 1932 óta minden előző évben.

A kereskedelmi mérleg egyenlege: 3.621.000.000 leies többletet mutat fel, míg a múlt év megfelelő időszakában ez a többlet csak 2.600.000.000 lei volt. Ez az emelkedés azért különösen jelentős, mert a behozatal is növekedett 6.910.000.000-ról 7.285.000.000-ra, a két év ugyanazon időszakát hasonlítva össze.

Az ideiglenes adatokból megállapítható, hogy a szeptember havi kiviteli értéke meghaladja a 2 milliárd leit.

A bizottság vizsgálat tárgyává tette a kiviteli szerződések ügyében kialakult helyzetet több állam pénzének értékesítéséért. A bizottság elhatározta, hogy megmarad a Cancicov miniszter nyilatkozatában kifejezésre jutott kormányvélemény alapján, hogy a román exportörök és a külföldi importörök közötti differenciák ez időszakában azok a földművelők, akik még nem adták el termésüket, ne használtassanak ki. A kormány a szövetkezeti központ által minden intézkedést megtesz a földművelők érdekeinek megvédésére.

A gazdasági bizottság elhatározta a Soia-szerződés meghosszabbítását, még két évvel. Az ipar és kereskedelmi minisztérium felhatalmazást nyert, hogy az állami kőbányákból szükséges mennyiségű követ bocsásson rendelkezésre, a caliacramegyei telepek házainak felépítése céljából. Az ipar és kereskedelmi miniszter felhatalmazást nyert, hogy dekretumot készítsen a Rimma Rézvénytársaság és egy német csoport közötti egyezmény perfekcionálására, egy acélgár létesítése céljából.

Az ipar és kereskedelmi miniszter ezután ismertette a Németországgal kötött egyezményt. A Palesztinával fenntartott kereskedelmi kapcsolatok ügyében a bizottság az ipar és kereskedelmi miniszter javaslatára hozzájárult egy olvörtelmi egyezmény megkötéséhez, hogy a palesztinai narancskivivők Romániából szerezzék be a szállításhoz szükséges ládácskákat és pedig úgy, hogy egy Romániába behozott láda narancsért 15 láda küldessék innen Palesztinába.

Végül albizottságot létesített a gazdasági bizottság a kompenzációs kérések felülvizsgálására, amely október-12-én ül össze.

Kávészakban, vendéglőkben kérje mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

Darányi Kálmán miniszterelnökségével megalakult az új magyar kormány

Két kivétellel a miniszterek ugyanazok, mint a volt Gömbös-kormányban

Budapestről jelentik: Darányi Kálmán miniszterelnök vasárnap délután 6 órára tanácskozássra hívta össze a földművelésügyi minisztériumba azokat a kormányfővárományokat, akiknek az új kormányban tárcát kívánt felajánlani. A tanácskozássba bevonták Ivódy Bélát, a NEP országos elnökét is. Közben Darányi gépkocsin a Várba ment, ahol felírás kihallgatáson volt Horthy kormányzónál, majd visszatért a földművelésügyi minisztériumba.

A miniszterelnök vasárnap már be is fejezte kormányalakításait. Kijelentése szerint az új kormány hétfőn délután már le is teszi az esküt. Hir szerint a kormányzó vasárnap este már alá is írta Darányi előterjesztéseit és a következő kormánylistát:

Miniszterelnök és földművelésügyi miniszter: Darányi Kálmán.

Belügy: Kozma Miklós.

Külgügy: Kánya Kálmán.

Pénzügy: Fabinyi Tihamér.

Ipar- és kereskedelemügy: Bornemisza Géza.

Vallás- és közoktatásügy: Hóman Bálint.

Honvédelmi miniszter: Röder Vilmos, gyalogsági tábornok.

Igazságügy: Lázár Andor.

Ezek szerint a Darányi-kormányban csak egy tagja van. Összetétele ugyanaz, mint a Gömbös-kormányé volt, azzal a különbséggel, hogy Somkuthy honvédelmi miniszter helyébe új ember került, az ipar- és kereskedelemügyvet pedig ismét egyesítették Bornemisza vezetésével. Winkler István, a legutóbbi Gömbös-kormány kereskedelmi minisztere, visszatért a külkereskedelmi hivatal élére, mert ezen a helyen már komoly eredményt ért el, még utóda, Kunder Antal, aki új ember a közgazdasági életben, nem tudott megfelelő eredményeket elérni.

A kormánypárt szélső jobboldali csoportját Kozma Miklós belügyminiszter megnyugtatta

Nagy feltűnést keltett, hogy vasárnap este Darányi Kálmánnal megjelent a NEP szélső jobboldali csoportja, a Marton-csoport s a jelenlévő Kozma Miklóstól bizonyos felvilágosítást kért. Kozma a képviselők kérdésére részletes választ adott, amire a Marton-csoport tagjai megnyugodva távoztak el.

A Reggel szerint a marlonisták azért mozgolódtak Kozma belügyminiszter ellen, mert benne látták azt a minisztert, aki akadály a Marton-csoport erőteljesebb politikai és gazdasági érvényesülésének. A lap szerint Kozma nem is ragaszkodott a belügyminiszteri székhöz, Darányi azonban csak úgy volt hajlandó vállalni a kormányalakítást, ha Kozma belügy, Kánya pedig külügyminiszter marad.

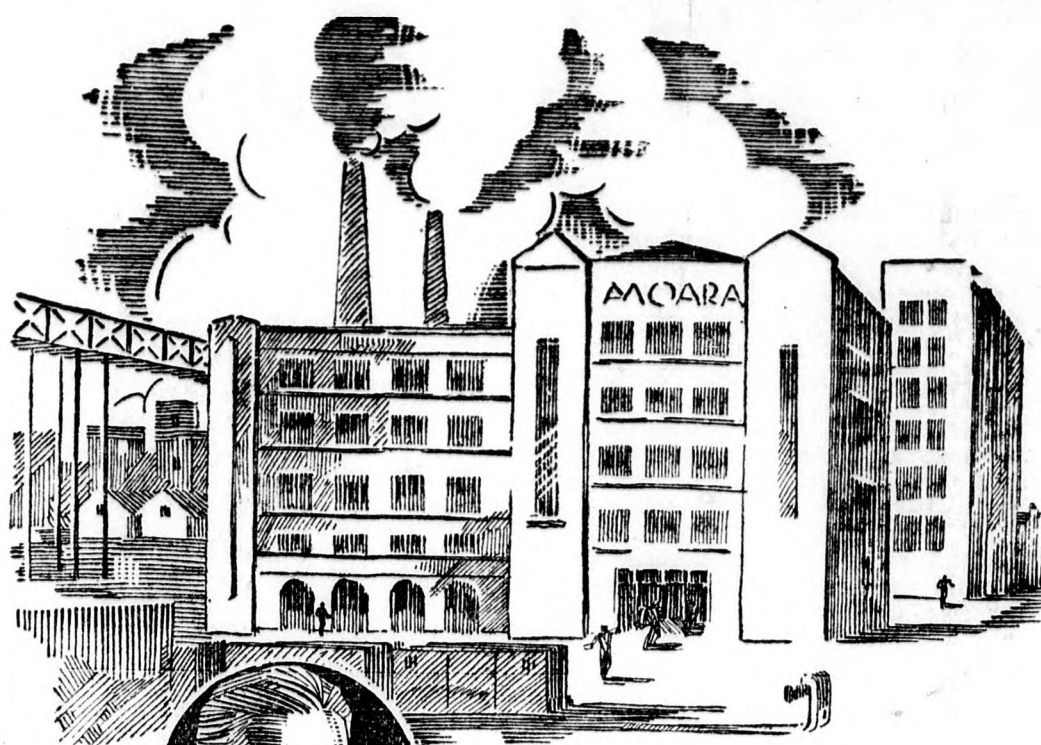
Darányi Kálmán miniszterelnök nyilatkozik: Gömbös Gyula szellemében vezetem tovább az ügyeket

Budapestről jelentik: Darányi Kálmán a vasárnapi tanácskozások befejezése után a Hétfői Napló munkatársának a következő nyilatkozatot tette:

— A kormányzó úr Öfömlétsága hozzájárult az általam előterjesztett kormánynévsorhoz. A továbbiakról természetesen most még nem nyilatkozhatom, de annyit mondhatok, hogy Gömbös Gyula szellemében vezetem tovább az ügyeket.

Olvassátok és teriesszétek

a Magyar Lapok-at!

„EGY HÓNAPON KERESZTUL ÉRDEKES KÍSÉRLETET FOLYTATTAM, AMELY KITUNÓ EREDMÉNNYEL JÁRT. IDŐRŐL-IDŐRE TELEFONÁLTAM HÁTRALÉKOS VEVŐINKNEK ÉS SIKERÜLT AZ ADÓSSÁGOK GYORSABB BESZEDÉSÉT ELÉRNI.

Most e kísérlet már szisztémává lett nálunk.”

Ime, ezt mondja egy nagy petroleumvállalat vezetője, akinek sok vevője van a vidéken.

Petroleumban az üzletek nagy összegekre rugnak — a nyereség csekély — és a tőkének forognia kell. Ezért az a rendszer, hogy a hátralékos adósnak telefonáljanak tért kell hogy hódítson, mert kitünő eredménnyel jár.

De az interurbán telefonszolgáltatnak még más tekintetben is nagy szerepe van. Valóban a személyes

látogatások után a telefonbeszélgetés a legjobb módszer, hogy a vevőkkel a kapcsolatot és a jó viszonyt fentarthassuk. Néhány telefonba mondott szó e viszonyoknak személyes jelleget kölcsönöz, szorosabbra fűzi azt, szívélyesebbé teszi. Hogy inkasszóit meggyorsítsa, hogy vevőivel nézeteltéréseket kiküszöböljön, hogy szorosabbra fűzze velük kapcsolatát, használja az interurbán telefonszolgáltatot.

SOCIETATEA ANONIMĂ

ROMÂNĂ DE TELEFOANE

Ausztriában feloszlatták a Heimwehr-szövetséget

A Dollfuss által alapított Hazafias Arcvonal marad egyetlen nemzetvédelmi szervezetnek

Bécsből jelentik: A nemzetvédelmi katonai alakulatok, így elsősorban a Heimwehr feloszlátása, sokkal simábban ment végbe, mint sejtetni lehetett. A szombat délutáni kisebb tüntetésektől eltekintve, komolyabb rendzavarásra sehol sem került sor. Starhemberg herceg napiparancsa, amelyben felszólítja a feloszlátott Heimwehr-szövetség tagjait, hogy kövessék az állami hatóságok és szervek utasításait s nyugodjanak bele a szövetség feloszlátásába, megtette a kívánt hatást.

Starhemberg herceg egyébként hosszabb tartózkodásra külföldre utazott. Az osztrák sajtó egyöntetűen megállapítja, hogy a nemzetvédelmi alakulatok feloszlátása a hazafiai arcvonal erősítését jelenti s ezzel a kormány számára lehetővé vált, hogy minden erejével kitűzött céljai megvalósításán tevékenykedhesen. A hazafiai arcvonal országos tanácsát Schuschnigg kancellár, a hazafiai front vezére, keddre tanácskozássra hívta össze Bécsbe.

Fey volt alkancellár, akit a napokban kizártak a Heimwehnből, nyílt levelet intézett Schuschnigghez. Ebben közli, hogy a vezetéke alatt megmaradt Heimwehr megnyugvással fogadta az intézkedést és a bécsi Heimwehr nevében hódolatát fejezi ki a kancellárnak. Feljeli, hogy a bécsi Heimwehr, mely a kerületi száma szerint 19 csoportra oszlik, valamennyi kerületben kultúregyesületekké alakul át.

Román jogászbizottság utazott Lengyelországba

Bucuresti. Saját tud. Tegnap este a Rapida Lengyelországba utazott az a román jogászbizottság, mely Varsóban résztvesz a lengyel-román jogászértekezleten. Djuvara igazságügy-miniszter ez alkalommal Perieteanu ügyvédszövetségi elnökkel ajándékba küldte a lengyel igazságügyminiszternek az új román büntető törvényönv egy szépen bekötött példányát.

AZ ÚJ PALOTA

Genf, szeptember havában.

Genf még ma is a világ egyik legszebb városa. Nem változatlan ezen semmit az sem, hogy a világ egyik legkevesebb sikerült intézménye székhelyül választotta a Nemzetek Szövetsége. Ellenkezőleg, Genfnek még ez is jól tesz. Ettől is megszapordtak azok a tájbéli szépségek, melyeknek már eddig is annyira bővében volt a Leman-tó melletti gyönyörű város.

A tó vize éppen olyan kék és átlátszó, mint azelőtt volt és a halacsák is éppen olyan vídámán lubickolnak a horgok körül, melyeket javíthatatlan bizakodók eregetnek le a hidakról a vízbe. A Mont Blanc szikrázó fehérsége sem homályosult el, éppen úgy vakít és gyönyörködtet, mint azelőtt. Az élet pedig, mely a tó körül, a széles hidakon, a ragyogó szállodasoron, a csodálatos szépségű parkokban hullámzik, százaszorosán mozgókonnyabb és színesebb lett, különösen, amikor kongresszusok és egyéb nemzetközi összejövetelek vannak. S mikor nincsenek efféle összejövetelek a tóparti városban, mely földrajzi fogulomból, a nemzetközi élet fogalmává lett.

Az új genfi táj.

A szudéta-németek vezére, Henlein Konrád egyik közelebbi nyilvános szereplésekor új követeléssel bővítette azt a hosszú listát, melyen a kisebbségi németek egyenrangú életének feltételei állanak. Azt követelte, hogy német lakosságú városokban és vidékeken az állami épületek külső képe is tartsa szem előtt a környék német jellegét és igyekezze abba bele-simulni.

A tájkép és a városok hangulata — mondotta Henlein — éppen úgy hozzátartozik nemzeti életünkhöz és sajátosságainkhoz, mint az anyanyelvünk és népi szokásaink, hiszen a legközelebbi kölesönhatásban állanak egymással. A táj formálja a népek lelkét, különösen azonban képzeletének képeit, a népi géniusz pedig az épületekkel és egyéb művekkel, melyeket megteremtette, mélyen belenyúl a tájba.

Erdekes példa erre a tételre Genf, amióta a Nemzetek Szövetségének székhelyévé lett s ezzel a nemzetközi élet egyik központjává.

Az első nagy belenyúlás a régi genfi tájképbe, mit az új helyzet hozott magával, a Nemzetközi Munkahivatalnak óriási épületfömlje volt. Ezt a nagy palotát közvetlenül a tó partjára építették a Perle du Lac parkon túl, ahol a tóparti villák és kertek paradicsomi világa kezdődik. Eppen ez a park és a körülötte fekvő kertek azonban meglehetősen elfedik ezt a nagy épületfömlőt, ahonnan az egész világ szociális életének egyensúlyát keresik, ennek az egyensúlyi helyzetnek rezzenéseit és kilendülését figyelik s a tapasztalatokkal a munka feltételeit igyekeznek a világon mindenütt — nemzetközi meggyezések segítségével — kedvezőbbé, az ellentéteket enyhébbé tenni. Ezt a palotát inkább csak a tőről lehet a tájképben látni s így azt nem változtatja meg jellegzetesen.

Annál inkább megváltoztatja a Nemzetek Szövetségének új óriási palotája, mely — legalább külső vonalában — most készült el s helyekedett be abba a képbe, melyet eddig ismerünk.

A palota.

A genfi tavat közvetlenül körülölelő szelíd lankáknak nyugati lejtőjére építették fel a Nemzetek Szövetségének új otthonát, a hatalmas új Palais des Nations-t. A helyet az Ariana-park adta, nem minden nehézség nélkül. Ezt a parkot ugyanis, a benne álló szép kis renaissance-palotával egyetemben egyik előkelő polgárról örökölte Genf városa s nagy viták folytak a körül, hogy az örökbeahagyó akaratával és végrendeletével összeegyeztelhető-e ez az építkezés. Végre is úgy döntöttek az arra hivatott lelkiismeretes genfi hatóságok, hogy igen s az építkezés már régen megkezdődhetett volna, ha

viszont a Nemzetek Szövetségénél idejekorán elfogadták volna már a terveket és összegyűjtötték volna az ehhez szükséges pénzt. Tizenegy különböző nemzet építészeinek terveiből választották össze ezt, amely most fehér kőbe öltöztetve elfoglalta helyét hosszú századokra a genfi Ariana-parknak zöldjében.

Ez a sokféleség nem igen látszik meg az épületen. A legújabb kor monumentális építkezésének szép példánya. Bármennyire is modern igyekszik azonban lenni, semmiképpen sem tud szabadulni a görög ízlésű monumentális építkezés hangulatától. Erre emlékeztet különösen a főépület homlokzata, mely főképpen távolról görögös oszlopsort mutat, holott az épület nem díszítik ilyen oszlopok, csupán a felület tagozódik hosszú nyílásokkal oszlopszerűen.

A főépület körül két karszerűen előnyúló s hatalmas, termes épületekben végződő szárny tart egymással egyensúlyt, míg az épületnek

Nemzetközi kaláka

Éppúgy, mint annak idején a hágai békepalotát, ennek a nemzetközi épületnek dísztermet is közös erővel rendezik be a nemzetek. A lapok közölték már részleteket arról, hogy az egyes nemzetek milyen ajándékokkal járultak hozzá a palota belső fényének emeléséhez s egyes nemzetek milyen termek és fogadóhelyiségek berendezését vállalták. Mindezekből egyelőre keveset látni. Amint már említettük, éppen a fogadóhelyiségek és üléstermek nem készültek még el.

Különös véletlen, hogy az egyetlen ilyen, nemzeti ajándékból berendezett helyiség, melyet könnyen meg lehet tekinteni már ma is, a népszövetségi főtitkárnak városbójája, Magyarország ajándéka.

Jorga professzor mondta egyszer: egyetlen nemzet sem tudja a maga népi művészetét a modern élet díszítő elemei közé oly természetesen és keresetlenül beilleszteni, mint a magyar. Ebben az egyben kétségtelenül igaza is van a tudós professzornak.

A népi művészet elemeinek és színösszetételének alkalmazásában nagyszerű eredményeket értek el az északi népek. Különösképpen a svédek és a finnnek. Az ő modern művészetük azonban mindig hangsúlyozza népies eredetét — a falusi formák utánpérszéből áll.

Ezt az utat a magyar művészet nemzeties főreklvései szintén megtették, azonban ennél már tovább jutottak s ma már ott tartunk, hogy szinte minden eredeti s valóban művészi megnyilatkozás anélkül, hogy különösképpen főreklvének erre, teljesen átitatódott a magyar őseredetiség elemeivel.

Nagyszerű példa erre ez a népszövetségi fogadószoba, melynek az idegenek valósággal csodájára járnak, pedig sokan nézik meg az új népszövetségi palotát, Genfnek ezt a legnagyobb építészeti nevezetességét.

A genfi magyar szoba falait gobelinek borítják. Tökéletes művészetű szőttképek, melyek a magyar falusi élet jellegzetes mozzanatait mutatják: az aratást, a szüretet, pusztai és falusi képeket. Ezeket a képeket a mai modernség jellegzetes egyszerű és hosszú vonalai jellemzik. Ennek ellenére mégis sajátosan magyar hangulatot árasztanak ki nemcsak azzal, amit ábrázolnak, hanem azzal is, ahogyan a művész feladatát megoldotta.

A meleg, mely színnek valósággal érzékeltetik a táj felett vibráló levegő hőmérsékletét, a gyümölcsök édes ízét.

A hatalmas szőttképeket faburkolat veszi körül, mely az egész falat beborítja s a szoba négy sarkában üvegszekrényeket — magas sarokvitrincket — fog közre.

Ezekbe a szekrényekbe a tervező művész biztos keze összeválogatott mindent, mit a rendkívül fejlett magyar iparművészet a népies kerámia, fafaragás és kispasztika terén eddig alkotott.

A sarokszekrények között kaptak helyet a falbaépített keretek, ezek előtt asztalok és karosszékek állanak. A bútorok finom egyszerű vonalait alig zavarja meg a díszítés. A földön hatalmas magyar motívomú szőnyeg.

A magyar szoba valóban dícsőségére válik a magyar modern iparművészet eredetiségének és a tervező művész finom ízlésének.

A titkárság belső berendezése tökéletesen készen van. Ilyenkor ősszel nagy a sürgés és forgás benne. A közgyűlés sok munkát ad, az a két-háromszáz ujságró pedig, kik ilyenkor ösz-

jobb szárnya hosszú, szinte szabályos P alakú épületfömléssel kapcsolódik össze. A főépület kupola helyett hatalmas lépcsőzetes lapos tetőjével a közgyűlésnek óriási ülésterme. A jobb-oldali szárny a tanásterem, a baloldali pedig a hatalmas könyvtár, a világ legteljesebb politikai és jogi könyvgyűjteménye.

Az F alakú melléképületben kapott elhelyezést a titkárság, a Nemzetek Szövetségének permanens szerve. Ez az utóbbi épület már üzemben van, míg az üléstermeknek csupán külső keretei vannak meg. A titkársági épület a célszerűségnek és a finom ízlésnek tökéletes öntvénye. Ugy külső vonalaiban, mint belső berendezésében. Hatalmas ablakok, melyek közvetlen érintkezésben tartanak a külvilággal s mégis teljesen elzárják attól. Folyosók, melyeken zajtalanul halad az ember, anélkül, hogy poros szőnyegek borítanák: ajtók, melyek zajtalanul és hangtalanul zárnak s még sincsenek párnázva. Izlés, gazdagság, finomság mindenütt, ahová szem tekint. Valóban a XX. század európai szelleme lakik ebben a palotában. Csak az a baj, hogy ez a szellem fehetetlenül vergődik a maga gyönyörű alkotásában.

szesereglenek a világ minden tájkáráról, mindenhová eljut. A külső keret azonban csak most készül. Mindenféle hatalmas földemelő gépek nyikorognak, kőtörő masinák süvütenek, otromba gőzhengerek szuszognak. A titkársági épületfömlé hátsó oldala nyitva maradt. Ezen a széles nyíláson tekint le az új világba a régi Ariana-kastély múzeumi célokot szolgáló épülete. Ugy látszik ezt kiköltötték a genfiak s így az óriási új épület nem takarja el az alapító egykori lakóhelyét, hanem ellenkezőleg még hatalmas keretét ad hozzá.

Az Ariana-dombra gyönyörű új aszfalt út vezet fel, mely a Nemzetközi Munkahivatal palotájánál fordul be s indul neki a hegynek. Ezzel a két nagy nemzetközi épület valóságos közös tengelyre került, az egész vidék pedig nemzetközi nyugednek képét kapta. A gyönyörű út mentén ma kertek, régi divatú villácskák állanak. Ha a Nemzetek Szövetsége egyszer megtalálná majd azt a lelket, melynek testét most építgetik, akkor ezen az útvonalon valamikor megépíthetne a világ közéletének földrajzi és városi középpontját.

Egyelőre enélkül néznek farkasszemmel egymással a keleti oldalon a Mont Blanc hóborította hegyesűcsa, a nyugati pedig a Nemzetek Szövetségének hatalmas, ugyancsak fehér palotája. A Mont Blanc fehérségét a természet törvényeitől kapta. Abban a magasságban, ahová csúcsai nyúlnak a szín s a hőnek hullámzásai már nem érnek fel. Baj volna, hogyha a Nemzetek Szövetsége szemben álló nagy társától azt tanulná el, hogy hidegen és érzéketlenül akarna állani az emberiség felett, ahová emberi akarat emelte.

Sulyok István dr.

A modern leánynevelés

nélkülözhetetlen eszköze a leánylélek problémáival foglalkozó könyv. A világitrodaiom e téren gazdag termékeiből legkiválóbb sikerű, eléggé nem ajánlható munkák:

Gerely Jolán: **A MŰVELT LEANY,**
emeikedet szellemű tanácsadó az élet és társadalmi érintkezés minden kérdésében, fiatal lányok számára nélkülözhetetlen. **Ára: 110 lei.**

Gerely Jolán: **HIVATÁS VAGY ROBOT?**
A munka értékelése a krisztusi világnézet szeméreméből. Felemelő, lelkesítő, sok gyakorlati tanácsot nyújtó. **110 lei.**

Gerely Jolán: **ADD NEKEM A SZÍVEDET.**
Serdülő lányoknak kincsetérő munka. A leány legnagyobb problémájáról, a férjhezmenésről szól, okos, finom hangon, lebilincselően érdekes módon. **Ára: 110 lei.**

Gerely Jolán: **KI VAGYOK?**
A szüzváros leánylélek kialakítására páratlan eszköz e könyv. A modern leánylélek minden problémáját lepergeti színes, eleven képekben s felemelő valámmennyit a szüzváros eszméi magaslátára. **Ára: 120 lei.**

Kapható: **KÖNYVOSZTALYUNKNÁL.**

Megkapóan bájosak
KRANE ANNA bárónő:
A Názáreti
cimmal IJJAS ANTAL fordításában most megjelent legendái Kriszus Urunkról.
Képes fedőlappal 141 oldal. **Ára 85 lei.**
Kapható könyvoszályunknál

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye

Dradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Budapest: Egész évre 800. félévre 400 negyedévre 210. egy hónapra 70. let.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénzlári csekk számlánk száma: 80.037. Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**
Cluj-i szerkesztő: **dr Sulyok István**
Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvényünk meg és nem adunk vissza. Csakis válaszlevegyes magánlevelekre válaszolunk.

A Szentzsák újból diplomáciai összeköttetést létesít az Egyesült Államokkal. Már napokkal ezelőtt hírt adtunk Pacelli pápai államtitkár látogatásáról az Északamerikai Egyesült Államokban. Most az amerikai sajtó érdekes híradással szolgál a látogatással kapcsolatban. E híradások szerint nem kevesebbről mint arról volna szó, hogy a Szentzsák a közel jövőben ismét felvonná a diplomáciai összeköttetést az Unióval. A Szentzsák és az Unió diplomáciai összeköttetése tudvalevően 1863-ban szakadt meg. Azóta azonban a helyzet nagyot változott, az Uniónak ma közel 25 millió katolikus állampolgára és száznál több főből álló egyházi hierarchiája (érsekség, püspökség) van. Ezenfelül az Unió felelős tényezői is belátták, hogy az egész világot behálózó kommunista szervezkedés szemben az Egyház nyújtja a leghathatósabb segítő kezét.

A király kitüntette két földművest, mert megmentettek két pilótát az égő repülőgépből. Bucuresti. Saját tud. Lugoj közelében, Beliuc község határában két Fleet-típusú repülőgép a levegőben összeütközött és benzinrobbanás miatt mindkettő lángborolt és a földrezuhant. A mezőn dolgozó földművesek segítségére siettek a repülőgépek, valamennyire eloltották a tüzet és kiszabadították a két sulyosan sérült pilótát. Gh. Penescu és Nicolae Ticulescu főhadnagyokat a lángok közül. A két tisztet a lugoji kórházba szállították. A király a „Férfiasság és Hit” kitüntetését adományozta a két földművesnek, kik saját életük veszélyeztetésével mentették ki a pilótákat az égő repülőgépek romjai közül.

Magyarok az esküdtek névsorában. Braşov. Saját tud. Mint ismeretes, az új büntető törvénykönyv értelmében jövő év január 11-én Ardeal területén is működésbe lépnek az esküdtszékek. Braşovban már összeállították a mintegy kétszáz esküdtszékjelöltből álló listát, amelyen a következő magyar kisebbségi egyének szerepelnek: Molnár Mihály, Sárossy Odón, dr Takács József, Égető Károly, Kiss Jenő, Németh Gyula, Fekete Frigyes és Hettmann Antal.

Bucuresti fővárosi villamosjáratai átvette a magán autóbussz vállalatokat. Saját tud. A főváros megszűnteti a magán autóbusszjáratokat. Ezek jökeiben levő autóbusszait és személyzetét átveszi a fővárosi villamosjáratai, amely az autóbusszjáratokat ezután fenntartja.

Nyugalombavonult plébános. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Biró Sándor lelcei plébános, aki több súlyos műtéten esett át, betegsége és szolgálati idejére tekintettel, nyugalombahelyezését kérte. A püspöki főhatóság a kérésnek eleget tett. Az egész megyében nagy rokonszenvnek örvendő plébánost megatva búcsúztatták el hívei Valea Criului teicscaunei községbe való távozása alkalmával. A főpásztori hivatal is meleg elismeréssel adózott sokévi lelkiismeretes munkásságáért. Utódja Dóczy Gábor kitűnő, fiatal székely pap lett.

Október hóra alkalmas könyv.
Dr Tóth Tihamér
Krisztus Király
Szentbeszédék Krisztus királyságáról a nagyszerű író tollából.
Ara 240 Lei és portó
Megrendelhető könyvosztályunknál.

Hock János halála. Budapestről jelentik: Hock János, a háborúelőtti idők kiváló szónoka, 78 éves korában, a Pajor szanatóriumban meghalt. Temetése kedden délután lesz. A temetési szertartást régi jó barátja, Griger Miklós végzi. A halál szombat este 8 óra 20 perckor következett be. Egy órával halála előtt még beszélgetett unokaöccsével s azt mondta neki, hogy bágyadtnak érzi magát, nem tudja, mi lehet vele. Ettől kezdve szótlanul, a menyegzőre szegzett szemmel feküdt, este 8 óráig, amikor megkezdődött a haláltusa s néhány perc alatt a beállott szívgyöngöseség következtében meghalt. Nem hitte egy percre se, hogy meg fog halni. Fél nappal ezelőtt vitték be a Pajor szanatóriumba. Hock azt hitte, hogy gyomorrontása s ezzel kapcsolatos sárgasága van. Az orvosok azonban előhaladott gyomorrákot állapítottak meg és tudták, hogy korára való tekintettel céltalan fájdalomkezeléssel kinozni. Egy percre sem gondolt arra a beteg, hogy betegsége végzetes lenne. Minden nap elolvasta az újságokat, néha irrogat és eszívesen fogadta a látogatókat. Utóljára Ripka Ferenc főpolgármester, Griger Miklós és Nagy Vince volt nála. Az „aranyasztár pap”-ot, mint egyidőben nevezték, tudvalevően a Nemzeti Tanács 1918-ban, a forradalom kitörésekor, elnökvé választotta. Aztán 15 évig Bécsben élt. Hazatérése után elszenvetted a rá mért börtönbüntetést. Már a börtönben megkezdte „Az élet könyve” című művét, amely most van sajtó alatt. Hazatérése után egyidejű öccsével, Hock Lászlóval, az Aréna-utji Népszálló igazgatójával lakott és augusztus elsején a Székely-utca 2. szám alá költözött. Minden reggel 5 órakor kelt s napi kötelességeinek elvégzése után a budai villák között sétált. Halála után csak száz pengőt találtak a fiókjában, ez volt minden hagyatéka.

Ki erősebb: a satumarei tanács vagy a CFR? Satu-Mare. Saját tud. A város ideiglenes tanácsa megállapította, hogy a Somes hidjának vas-traverzei megrögződtek, a hid inog és a keskenyvasútvonal életveszély nélkül nem haladhat át a hidon. Felszólította tehát a tanács a CFR igazgatóságát, hogy két hét alatt, szeptember 25-ig építsen a hid előtt indóházat s a vasutnak a hidon át való közlekedését szüntesse be. Fényképfelvételket is küldtek a hid rozoga állapotának bizonyítására, de a vasutigazgatóság kijelentette, hogy mindaddig jární fog a vasut a hidon keresztül, amíg a város le nem fizeti azt az egymillió leit, amit a város kártérítési, illetve költséghozzájárulás címen magára vállal. A város nem fizet, a vasut vigan jár a hidon át. Ugyálszik a vitát majd egy szerencsétlenség fogja befejezni.

* Vér-, bőr- és idegbajosok igyanak hetenként többször, reggel felkeléskor egy pohár termézetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez mindig alaposan kitisztítja és mérgteleníti a mindig alaposan kitisztítja és mérgteleníti a az anyagcserét is jótékonyan befolyásolja. Az orvosok ajánlják.

Feljegyzések

Az a „bizonyos” sajtó, amely megbotránkozik azon, hogy mi a spanyolországi vörösöket vörösöknek nevezzük, szereti Franco tábornok mozgalmát úgy beállítani, mintha az teljesen a régi feudális vagy kapitalista gondolkodásnak a szolgálatában állana.

Ennek a sajtónak idézünk abból a beszédből, amelyet Francesco Franco államfői beiktatásakor mondott:
„Nem azért jöttünk, hogy megvédjük bárkinek is bármilyen előjogait. A mi mozgalmunk elsősorban népmozgalom. A szegényeket akarjuk megvédeni. A munkások nem szükkölködnek majd munka nélkül. A népert és a középosztályt emeltünk fegyvert. Karunk elég erős lesz ahhoz, hogy mindenki engedelmessédjék neki s ezzel megkönnyítse a nép jogos kívánásainak teljesítését. Megmentettük Spanyolországot a kommunizmustól, hogy ismét visszaadjuk azt a spanyoloknak. Teljes mértékben tiszteletben tartjuk a vallászabadságot, de Spanyolországot mélyen katolikus szellemben akarjuk kormányozni. Az embernek hinnie kell Istenben és a hazában, mert különben nem méltó az emberi névre! A győzelem a miénk! Megmentjük Spanyolországot és ismét dicsőségesen felemeljük népünket!”

Ez a beszéd minden jellemzésnél jobban beszél és minden szónál jobban kidomborítja azt az egyéniséget, aki nem törődve semmi vesztéssel, elindult hazája felszabadítására és most a romokban heverő, feldúlt és meggyalázt Spanyolország újból felépítésére és vezetésére vállalkozik.

Embertelenül nagy feladat előtt áll. De ez a csupa-energia, csupa-akaraterő, komoly, határozotthangu ember eddig sem nézte vállalt céljai súlyát és nehézségeit, nem került meg egyetlen nehézséget vagy problémát sem. A feladat méltó hozzá s kétségtelen, hogy ő is méltó marad feladatához.

Még akkor is, ha az a „bizonyos” sajtó haragszik rá...

Az őszi érettségi vizsgán a tanulók 45 százaléka ment át. Bucuresti. Saját tud. Az érettségi hivatalos végeredménye: 3460 diák közül 1578, vagyis 45.60 százaléka ment át.

Ellenőrzés a bucuresti nagyvállalatoknál. Bucurestiből jelentik: A munkaügyi minisztériumnak és a belügyminisztériumnak egy közös bizottsága meglepetészerűen több bucuresti nagyvállalatnál megjelent, ahol a személyzeti arányszámát ellenőrizte, illetve azt, hogy nincs-e a vállalatoknál több idegen állampolgár, mint amennyit a nemzeti munka védelméről szóló törvény megenged. Ez az ellenőrzés valószínűleg az idegenellenőrzés új rendszerével áll összefüggésben.

Felmentette a tg.-muresi tábla a hatóság elleni erőszakkal vádolt Székely Arpád plébánost

Tg. Mures, okt. 12.
Az Anghelescu miniszter által erőltetett visszaramonásítási akció Bezidul-Nou odorheiu-megyei községben is sajnálatos összeütközésekre vezetett. Todoran Iuon gör. kat. lelkész, aki az 1934. évi beiratásoknál az állami iskola igazgatóját helyettesítette, az iskola anyakönyvébe önkényesen görög katolikusoknak vezette be azokat az állami anyakönyv szerint római katolikus gyermekeket, akikről neki az volt az egyéni véleménye, hogy valamelyik őszülője román származású lehetett s ezeket a gyermekeket saját hittanórára kényszerítette. Székely Arpád plébános hosszu hónapokon keresztül hasztalanul igyekezett a tőle törvénytelenül elvett gyermekeket visszaszerezni, e tárgyban benyújtott kéréseire a tanév folyamán sem az állami iskola igazgatójától, sem a revizortól érdemleges választ nem kapott s így 1935 május 21-én, midőn ugyanabban az órában az állami iskola egyik tantermében a plébános, a másik tantermében pedig Todoran Iuon gör. kat. lelkész tartott hittanórát, bement az utóbbi tanterembe. kézenfogta az ott talált Farkas Dénes római katolikus gyermeket s átvitté a saját hittanórájára.

Noha a revizor utólag 1935 július 8-án 3375—925. számú iratában a plébánosnak adott igazat s kimondta, hogy az állami anyakönyv szerint római katolikus vallású gyermekek nem vezényelhetők ki a görög katolikus hittanórára,

az ügyészség mégis eljárást indított Todoran Iuon gör. kat. lelkész feljelentése folytán Székely Arpád plébános ellen s az odorheiu törvényeszkét őt hatóság elleni erőszak miatt az 1914. évi XL. t.-c. 2. §-a alapján egy havi börtönre és tekintélyes pénzbüntetésre ítélte.

Székely Arpád fellebbezése folytán az ügy a tg.-muresi tábla elé került október 6-án, melyen a vádolt plébánost most Gyárfás Elemér szenator képviselte. E tárgyaláson a háromtagú tábla tanácsban véleményeltérés támadván, az ügy október 10-én az öt tagra kiegészített tábla tanács elé került újabb tárgyalásra, hol Gyárfás Elemér védő a kultusz törvény konkordátum és alkotmánytörvény alapján kimutatta, hogy a gyermekek vallása önkényesen nem alapítható meg, hanem erre nézve a törvény intézkedési irányadók s hogy következésképpen a panaszos gör. kat. lelkész jogtalanul járt el, a vádolt plébános pedig csak kötelességét teljesítette, midőn hívét saját hittanórájára visszavezette.

Kimutatta továbbá, hogy a panaszos görög katolikus lelkész nem tekinthető hatóság-nak és a vádolt plébános ténykedése különben sem volt erőszakoskodás. A felhozott indokok alapján a tábla öttagu tanácsa Székely Arpád plébánost a vád alól bűncselekmény hiányában szótöbbséggel felmentette. Az ítélet ellen az ügyész semmisségi panaszt nyújtott be a Semmitűzőkhez.

* Ideges embereknek és lelkibetegeknek az igen enyhén ható, mindig megbízható természetes „Ferenc József” keserűvíz — reggel bevéve — rendszeres bélműködést, jó emésztést és elegendő étvágyérzetet jelent. Világhírű ideggyógyászok és gyógyintézetek vezetőinek véleménye alapján a **Ferenc József** víz állandó használata az agy és a gerincvelő megbetegedéseinél is a legmelegebben ajánlható. Az orvosok ajánlják.

A braşovi bőripari szindikátus 20 százalékkal felemelte a cipők s javítások árát. Saját tud. A bőriparosok szindikátusának Braşovban székelő vezetősége legutóbbi ülésén elhatározta, hogy mind a piaci, mind az üzleti cipők árát 20 százalékkal emelik. Ez az áremelkedés vonatkozik a javítómunkákra is. A gyűlés elhatározta továbbá azt is, hogy árut a jövőben csak készpénzfizetés ellenében szolgáltatnak ki.

Bálint Miklós Resita-igazgató távozása. Timişoara. Saját tud. Resitai jelentés szerint Bálint Miklós mérnök, a Resita-művek nyugdíjazott igazgatója, családjával együtt Budapestre költözik. Harminc évig állt a Resita szolgálatában s most, hogy a szolgálatból távozott, elismerésképpen, műszaki tanácsosi rangra emelték.

Harmincmillió lelt ajánlott fel egy bankigazgató, ha szabadon eresztik. Budapestről jelentik: Roth Vilmos bécsi üzletembert letartóztatta a valuta ügyészség azzal a váddal, hogy egy üzleti tranzakcióval kapcsolatban 300.000 pengőt ajánlott ki külföldre anélkül, hogy erre engedélyt volna a magyar-német banktól. Izgalmas tanúkihallgatások után Rothot, akinek egy milliárd schilling vagyona van Bécsben, letartóztatták. A fogházban beteg lett s szanatóriumba szállították, ahol négy detektív őrzi. Roth most a törvényszék valuta tanácsához kérvényt nyújtott be, melyben egy millió pengő (harmincmillió lelt) biztosítékot ajánlott fel szabadon bocsátása érdekében. A tanács még nem döntött a kérvény fölött.

A gépkocsik összeírása Braşov megyében. Saját tud. A rendőrség rendelete szerint a braşovi és braşovmegyei gépkocsik összeírása a következő sorrendben történik meg: Október 15-én 1-80 gépkocsiszámok, 16-án 81-160, 17-én 161-240, 18-án 241-320, 19-én 321-400, 20-án 401-480, 21-én 481-560, 22-én 561-640, 23-án 641-720, 24-én 721-800, 25-én 801-880, 26-án 881-960, 27-én 961-1040, 28-án 1041-1120, 29-én 1121-1200, 30-án 1201-1280, 31-én 1281-1360, november 1-én 1361-1440, 2-án 1441-1520, 3-án 1521-1600, 4-én 1601-1680, 5-én 1681-1720, 6-án 1721-1780, 7-én 1801-1880 autós számok kerülnek összeírásra. A rendőrfőkapitányság előtt.

Széles ismeretséggel bíró agilis hölgyek és urak állandó egzisztenciához juthatnak.

Cimeket: **«Társadalmi egyesület»** jellegére a kiadóba.

Tisztviselő társait is meglopja a satumarei főpénztárnok. Satu-Mare. Saját tud. Egy héttel ezelőtt dr. Galea Miklós vezetőügyész rendelkezése a rendőrség őrizetbe vette Kuuk Jenő pénzügyigazgatósági főpénztárnokot, akit 31 évi szolgálat után, kétszázezer lelt elszámolásával gyanúsítottak. Egy hét alatt ez az összeg 950 ezerre emelkedett és egy láda hamis szárazat is találtak nála, amiket a nyugdíjasok pénztekercsbe kevert. A kétszázezer lelt kívül egy hatszáz ezer lelt befizetést is elszámolt, valamint az osztrák-magyar kötvények után a kamatokat, ami hetvenegyszer lelt tesz ki. Szombaton reggel megállapították, hogy Kuuk még tisztviselőtársait is meglopja. Különböző címeken levonásokat eszközölt a fizetésekben, de ezt nem írta be az illető javára, hanem az összegeket a maga részére használta fel. Összesen 41 ezer lelt harcsolt össze, amit újból levonnak a fizetésekben. A bairumarei görög katolikus püspökség jelentette, hogy tizenöt ezer lelt utalt át a pénzügyigazgatósághoz. Kuuk nagy elfoglaltságára való hivatkozással, csak ideiglenes nyugtát adott az összegről. A pénztárban azonban a püspökség nem szerepel ezzel a befizetéssel, tehát Kuuk azt is elszámolt lelt befizetésénél is. Ezekkel együtt kilencszázötven ezer lelt a hiány. Az ügyészség több házkutatást tartott a vidéken, nevezetesen Kuuk Jenő férjéért leányánál, ahol megtalálták a házassági szerződést, amelyben Kuuk Jenő százötven ezer lelt hozomány folyósítására kötelezte magát. A pénzügyigazgatóság lefoglalta a sikkasztó főpénztárnok veje szüleinek a vagyonát is, amit ezek megállapítottak. Kuuk nagyobbik fia, aki Debrecenben orvosanhallgató, az öccsének utlevélvel átutazott Magyarországra és tekintve, hogy sokszor segített az édesatyjának, nem lehetetlen az ügyész szerint, hogy kiadatását kéri.

Plébániai jubileum. Saját tud. Dorobanti, aradmegyei község plébániája ez évben múlt 100 éves. Ez alkalomból a kerületi papi gyűléssel kapcsolatban hálaadó istentisztelet volt a hívek tömeges részvételével. A nagymisét Holló Ádám dr. esperes tartotta a kerületi papság segédletével, az alkalmi szentbeszédet pedig Karl József főesperes mondta. A papkársakat Hodács Agoston plébános látta vendégül.

Két évre ítéltek el a megrögzött tolvajt. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Jakab István gheorgheni illetőségű munkanélküli napszámos lopásért már több ideig volt elzárva. Büntetésének kitöltése után azonban újabb lopásokat követett el. Így a tavaszon betört Róden Rudolf, Csiki Sándor, Bajna András, Strul Rudolf és társa gheorgheni lakosokhoz, ruhaneműket, pénzt és értékesebb bútordarabokat lopott el. A bíróság büntetett előéletére való tekintettel két évi elzárásra és polgári jogai tíz évi felfüggesztésére ítélte.

SOK TIZEZER
megelégedett vevő bizonyítja hogy a
„ZEPHIR“
kályha az összes kályhák között a
LEGJOBB
10 kilogram fával fűt **24** órán át.
egy normál szobát
Gyártja: **Szántó D. és fia, Oradea**
Kapható mindenütt. Kérjen díjtalan arjegyüket.

Örömmünnepe az aranyhegyek közt. A bradi római katolikus egyház lélekemelő ünnepségek közt ülte meg a külső-belsőleg teljesen renovált és kifestett templom megáldásának és a plébánia 25 éves fennállásának jubileumát. Ez alkalomból Brad és a különvonaton érkezett szomszédos bányásztelepek buzgó lakossága zsúfolásig töltötte meg a templomot és az előtte elhuzódó térséget. Szentbeszéd után Tóth Kálmán esperes-plébános felolvasta Vorbuchner püspök leiratát, amelyet a jubiláló egyházközséghez intézett a főpásztor s amelyben az egyházközség vezetőségének önzetlen munkájáért elismerését fejezi ki s egyben áldását küldi az egyházközségnek.

Fegyverrejtegetés miatt eljárás indult egy bálani székely ellen. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Szegedi Ferenc bálani volt bányamunkást feljelentették ellenséges szomszédai, hogy fegyvert, dinamitot rejtget a házában. A házkutatás során egy rozsdás Werndl fegyvert, több dinamitpatront és gyújtósínort talált a csendőrség. Fegyverrejtegetés miatt eljárás indult ellene.

Felmentették a sikkasztással vádolt gheorgheni adóhivatali főnököt. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Néhány hónappal ezelőtt, amint akkor jelentették, egyik éjszaka, a gheorgheni kincstári adóhivatal helyiségének kézi vaskasszájából eltűnt 311 ezer lei állami adópénz, amelyet a nagyobb pénzszekrényben előkészített kétféle hatszáz ezer lelt másnap kellett volna beszállítani a központi állampénztárba. Az önbetérés-gyanus ügyben a rendőrség őrizetbevette Medve József pénztárnok-főnököt, aki állhatatosan tagadta, hogy része lett volna a betöréses lopásban. Annnyit beismert, hogy 61.800 lei értékű előlegnyugtát vett át hivatali elődjétől, a Bucureşti-be áthelyezett adófőnöktől, ha valakinek, úgy neki állott érdekében a betörés elkövetése, az előlegnyugtát eltüntetésé végett. A nyomozás további rendjén a rendőrség őrizetbevette Medve József mellett Rusu Corneliu adóvezérehajtót is. Rusut a rendőrség egyik külön hivatali szobájában tartották őrizetben. Amikor azt gondolta, nem figyelni senki, távbeszélőn felhívta Pana volt adófőnököt Bucurestiben és közölte vele, hogy a betörésben való részvétellel gyanúsítják. Többet nem mondhatott, mert Dănescu rendőrfőnök kivette a kagylót a kezéből és ő beszélt tovább Rusu nevében. Pana beismerte, hogy előlegnyugtái vannak és arra kérte a Rusut helyettesítő rendőrfőnököt, huzzák az időt, amíg ő pénzt kerít. Erre Panat táviratilag küldött megkeresésre letartóztatta a fővárosi rendőrség és Ciucba hozta. A vizsgálóbíró előtt történt kihallgatások azonban nem vezettek különösebb eredményre, mindhárom letartóztatott tisztviselő megmaradt amellett, hogy semmi köze nincs a betöréshez. Pana kijelentette, hogy az előlekeket megtéríti. A törvényszék szombaton bizonyítékok hiányában úgy Medve Józsefet, mint Panat és Rusut a vád-és következményei alól felmentette. Az ügyvez. fel-lebzezt.

Keckés Péter, a medve

A ciuki vadásztársaság tagjai az idén nehezen várták a szarvasbőgést. Amikor végre elkövetkezett, egész kis karaván kelt utnak a mädäras Hargita felé. Mindnyájuknak egy vágya volt: terütekre kapni egy-egy királyi szarvasbikát. A társaság magával vitte Keckés Péter (medve) felciuci székelyt is. Híres volt fiatalkori elsámt vadászalandjairól. Onnan is kapta indiánus történetekre emlékeztető medve melléknévét. Mint havasi pásztor annyira ismerte a vén Hargitát és annak vadállományát s azoknak természetrajzát, hogy nagy szakértelmét ismerték a „küsső” földön is. Ami alatt nem idegen országokat kell érteni, hanem csak a szomszédos székely vármegyéket. Fegyver nélkül, csak egyetlen görbe késével bement a medve barlangjába is. Farkasokkal meg aztán igen sok közelharcot vívott a csordáért. Forradásos, sebhelyes arca, koponyája, sántikáló lába tanusítják, hogy bár az ütközetekben sok sebet kapott: a győzelem utójára is csak az övé volt. Azóta megvénült. Most csak az elemőzsi csomagokra való felügyeletéért vitték magukkal a vadászok. No meg azért, hogy éjszakai lefekvés előtt meghallgassák végtelen-érő fantáziája fáklájával szított vadászalandjait. De ez is valami.

A vadászat után nagy hallgatóság vette körül. Még nem haragodtak be az estéli októberi vecsernyét és ott állott Péterbá a „cintorom-ajtó”-ban.

— Az vót csak az igazi, — mondja — az ideai szarvasvadászatunk! Ugy hulltak a szarvasbikák, mint ősszel a legyek! Most egyet a főorvos ur, most a másikat a plébános ur, most a harmadikat a doktor ur és így tovább... A doktor urét bétékartuk fenyőbojttal, hogy másnap hozzuk haza s mentünk tovább... Csak münk voltunk vadászok a Hargitában azt hitük, pediglen tévedünk. Me't, amikor másnap nagy készüllettel felmenénk a megjelölt helyre, hát uramfia, a szép szarvasbika nem vala a helyén...

— Hogy, hogy Péterbá?

— Nem biz' a! Akkor derült ki, van bizony még más vadásztársaság is rajtunk kívül... Annak a tagjai nem fizetnek tagságot díjba nehéz ezreket, sem lődijra nem ügyelnek, mint mű... Puszkára sem igen van gondjuk, se golyóbisra, puszkaporra, selétre... Engedélyt sem kérnek senkitől, azt a jó isten adja nekik születésükkor... És mégis megkapnak minden vadat, mire a foguk fáj... Azok takarítják el merejiben az egész szép szarvasbikát... Sőt jelenlétiüket névjegygel is megpecsételték... Ebből tudók meg, hogy szeretik a szarvasbikát a Hargita-vadásztársaság tagjai es, csak a meéni: a „szeredai”...

— Legén' Péterbá, mi is szeretnők tudni és megismerni, kik azok a Hargita-vadásztársaság tagjai, hogy fegyverük sincs, golyóbis se kell a vadászathoz, amint kied mondja...

— Nem ismerkednek maguk azokkal atyámfiat... Magok még a sajjuktól es elfutamodnak menten, olyan legénynek, sőt még a szarvasbikánál hagyott névjegyüktől es elszaladnának...

— Ne mondja! Olyan gyáva legényeknek tart minket? De bizonyára meg akar teréfálni! Mondja már no, kik azok a furcsa hargitai vadászok?

— Azok-e?! Azok pedig, ha tudni akarják a Hargitai-medvék! (a. t.)

A kairói posta világkongresszusi bélyegei
A bélyegek az egyiptomi postaberendezések megalapítójának Izmail pasának képét viselik

SPORT

A Gloria az élen

Ismét vereséget szenvedett a CAO a fővárosban

A Gloria nyerte az aradi rangadót. — Otthonában tud a Crisana. Nagy küzdelem után nyert a Ripensia és az Universitatea

A Nemzeti Bajnokság A) csoportjának vasárnapi fordulóján csak öt mérkőzés szerepelt. A timisoarai Venus—Kinizsi-mérkőzés ugyanis a királyi hadgyakorlatok miatt elmaradt.

A forduló általában favoritgyőzelmeket hozott. Egyedül az aradi derbi eredményét nem tudtuk előre megjósolni. A gyengeségi periódussal küzdő CAO az Unirea Tricolor után most a CFR-től szenvedett vereséget. A Crisana jó játékkal vett el két pontot az Unirea Tricolortól. Otthonában szinte veretlen a csapat. Nem volt könnyű dolga sem a Ripensianak, sem az Universitateának. Mind kettőnek erősen meg kellett dolgozni a győzelemért.

A mérkőzések részletei a következők:

Crisana—Unirea Tricolor 4:2 (1:1).

Oradea. 1500 néző, bíró Neagu. A Crisana jobban bírta a nehéz sáros talajt. Szünet után durvaságok is bőven akadtak. Neagu azonban gyenge bírónak bizonyult. Sokat kell még tanulnia. Góllövők Nagy, Szőke (2), és Hodisan, illetve Jonescu és Sony Niculescu. A Crisana csapatából és egyben a mezőnyből is kitűnt Szőke. Mellette még Klein és Pintye voltak kitűnők. Az Unireából Sucutuulescu és Sony Niculescu érdemel dicséretet.

Universitatea—Juventus 3:2 (0:1).

Bucuresti. 1500 néző, bíró Miti Niculescu. Az egyetemisták lelkes játékkal rászolgáltak a győzelemre. Szünetig többet támadott a Juventus, de aztán megváltozott a játék képe. Góllövők: Putnic (2) és Ploesteanu, illetve Zăinescu és Vajda.

CFR—CAO 3:2 (3:1).

Bucuresti. 6000 néző, bíró Irimescu. A zöld-fehérek jobbak voltak, de Czinczér két potyagát szedett be. A 10. percben Bodola vezetést szerez (0:1), a 27. percben Bogdan gyenge lövést bejűti Czinczér (1:1), sőt egy percre rá megisméltődik az eset Lenghel lövésénél (2:1). A 39. percben Auer átadásából Lenghel

javit a gólarányon. Szünet után ostromol a CAO, de csak egy gólt tud elérni a 11. percben Bodola révén. A CFR-ből Fănescu (válogatott formában játszott), Vintila, Cuedan s Lenghel, a CAO-ból Juhász, Bodola, Kovács és Haláti tűnt ki.

Ripensia—Victoria 5:3 (2:2).

Cluj. 2000 néző, bíró Tica Iliescu. A mérkőzés nagyobb részében a Victoria volt fölényben, de a profik nagyobb állóképessége a javukra döntötte el a mérkőzés sorsát. Góllövők: Dobay (3), Bindea és Beke, illetve Căpusan (2) és Felecan II. A Ripensia legjobb embere Bürger volt, de Agner, Kotormány, Bindea és Dobay is kitűntették magukat. A Victoria legjobbjai: Munteanu I., Felecan I. és Pop III. Tica Iliescu gyengén bíraskodott.

Gloria—AMTE 2:0 (0:0).

Arad. 3500 néző, bíró dr Russu. A helyi rangadó favoritja a munkások voltak, de a Gloria jobban tudott alkalmazkodni a pályához. Szünetig többet támadott az AMTE, de aztán a Gloria vette át az irányítást és eredményes is volt. Góllövők: Rohan és Fritz. A mezőnyből messze kimagaslott Dobra, aki élete legjobb játékát nyújtotta. Theimler, Varjassy, Volentir, Fritz, Igna és Mercea is jók voltak. Az AMTE-ből Szadrowszky, Szurdi, Szaniszló és Batrin vált ki.

A forduló után a bajnokság állása a következőképpen fest:

1. Gloria	5	4	—	1	9: 6	8
2. Venus	4	3	1	—	15: 5	7
3. Ripensia	5	3	—	2	14:11	6
4. Crisana	5	3	—	2	14:14	6
5. Unirea-Tricolor	5	2	1	20:	9	6
6. AMEFA	6	2	2	7:	7	6
7. CFR	5	2	1	2:	10:	5
8. Universitatea	5	2	1	2:	6:	10
9. CAO	5	2	—	3:	11:	9
10. Chinezul-Ilsa	5	2	—	3:	12:	18
11. Victoria	5	1	—	4:	9:	17
12. Juventus	5	—	1	4:	7:	15

Ujpest nyerte a magyar másodrangadót

A Fradi könnyen verte a Budai „11”-et. — Győzött a Haladás a Budafok ellen és ezzel az ötödik helyre ugrott elő

Budapestről jelentik: Az őszi félév első rangadója nagy küzdelmet hozott. És — váratlanul — Ujpest győzelmet. A lilá-fehér csapat, ugylát-szik, most kezdi kiheverni a KK-mérkőzések fardalmait. Az izzó légkörben felszínre kerültek az Ujpest sokáig titkolt erőnei — s a kék-fehér csapat hibái.

A Ferencvárosnak délelőtti meccse s könnyű ellenfele volt. A ferencvárosiak szépen javulnak. Egészen jó lesz a csapat, mire — a nehéz ellenfelekkel szembekerül.

A nap legnagyobb meglepetését a szombathelyi Haladás okozta, amely Budafokról is el tudta vinni a pontokat. Budafok szombaton délelben még második helyezetti voltak... A Haladásra egyre büszkébbek lehetnek a Nemzeti Bajnokság életrehívói. A Haladás négyes holtversenyben a 2-ik helyen! Az Ujpest és a Hungária előtt! A hatodik forduló után! (Még ha kettővel több meccsel is). Ez az idei bajnokság igazi szenzációja, amely talán még a Hungária és Ujpest rossz kezdésén s a Ferencváros nagy megugrásán is túlszár.

A Nemzeti jó szereplését sokan várták, de negyedik helyére mégis fel kell figyelni. A Nemzeti szereplése is értékes színe ennek a páratlanul tarka bajnokságnak, amelyben a 2-ik helyről egyszerre a 8-ikra lehet esznie, de jócskán előre is lehet ugrani, hiszen a 2-ik és 12-ik helyezett között mindössze három pont a különbség.

A fő-1 mérkőzések után a magyar N. B. állása a következő:

1. Ferencváros	6	6	—	—	23: 6	12
2. Phöbus	6	4	—	2	14: 4	8
3. Szeged	6	3	2	1	13: 7	8
4. Nemzeti	6	4	—	2	13: 9	8
5. Haladás	8	4	—	4	19:26	8
6. Kispest	6	3	1	2	24:18	7
7. Ujpest	6	3	1	2	14:11	7
8. Budafok	6	3	1	2	16:15	7
9. Hungária	6	3	—	3	21:11	6
10. Boeskaí	6	3	—	3	14:12	6
11. Elektromos	6	2	1	3	15:16	5
12. Budai „11”	7	2	1	4	12:22	5
13. Er.-So	6	—	1	5	8:22	1
14. III. ker. FC	7	—	—	7	3:30	—

A forduló mérkőzés eredményei a következők:

Ferencváros—Budai „11” 7:1 (5:1). Ugy győzött a Fradi, ahogy akart. Góllövők: Tátrai (2), Tóth, Jászberényi (2), illetve Vermes.

Ujpest—Hungária 4:3 (3:1). Jobb és célszerűbb futballt játszott az Ujpest. Rövid adogatások helyett hosszú labdára épített. Góllövők: Zsuzsanna, Tóth, Kállai és Kocsis, illetve Cseh (2) és Titkos.

Kispest—III. ker. FC 3:1 (2:1). Majdnem megdöntést okozott a III. kerület. Góllövők: Nemes (2) és Déri, illetve Drucker.

Szeged—Er.-So 4:0 (1:0). Sokkal jobb volt Szeged. Góllövők: Odry (öngól), Vig VI., Ördög és Nagy.

Haladás—Budafok 3:2 (2:2). Lelkes játékkal megérdemelte a győzelmet a Haladás. Góllövők: Gazdag (2) és Máthé illetve Kovács I. (2).

Nemzeti—Elektromos 2:1 (0:1). Nyeresre álló mérkőzést engedett ki a kezéből az Elektromos. Góllövők: Fenyvesi és Szalay, illetve Törös.

Belföldi sporteredmények

B) Lígában.

Craiova: Rovina Grivita—Unirea M. V. 7:2 (2:1).

Carei: TMAC—Victoria 3:0 (1:0).

Baia-Mare: Phönix—Vulturii 3:0 (3:0). A hazai csapat nyerte a csoport rangdót és az élre ugrott.

Simeria: CFR—Soimi 1:1 (0:0).

Oradea: Mures—Staurința 1:0 (1:0). Góllövő Szász. A Staurința jobb volt szünet után, de Domján előtt egy 11-est.

Petrosani: Jiul—Olimpia 3:1 (0:1).

Keleti csoport.

Bucuresti: Maccabi—Dragos Voda 6:0 (2:0).

Cernauti: JAHN—IAR 3:1 (0:1).

Brasov: DUG—ACFR 2:0 (1:0). Meglepetés.

Braila: Franco Romana—Sportul Studentesc 2:0 (0:0).

Chisinau: Victoria—Sporting 3:2 (2:1).

Galati: DAV—Textila 9:3 (4:2).

C) Lígában.

Craiova: Fulger—LMTE 3:3 (2:1).

Brad: UDR—MICA 6:2 (2:1).

Turnu-Severin: Progresul—CFR 4:1 (4:0).

Lupeni Minerul—Politehnica 6:0 (3:0).

Arad: RMTE—Olimpia 2:1 (2:1).

Oradea: Vestul—NSC 2:1 (1:0).

Sighet: Barkochba—Maramures 2:0 (1:0).

Baia-Mare: Tricolor—CFR (Oradea) 2:0 (2:0).

Román Kupáért.

Cămpiatuzi: Sodronyipar—CFR 7:1 (1:0).

Sibiu: HTV—Sparta 2:1 (2:1).

Kerületi bajnokságért.

Satmar: Osana—Aurum 6:0 (1:0).

Arad: Transilvania—Sparta 4:2 (3:2). Egyetértés—Soimi 3:2 (3:1). — Tricolor—ATK 3:2 (2:1). — Astra—Juventus 2:1 (2:0). — USA—Hakoah 2:1 (0:0). — AAC—Hakoah 2:1 (0:0).

Cluj: Napoca—Vasöntöde 4:1 (2:1). — Hag-gibor—Gelu 3:1 (3:1). — KMSC—Avram Jancu 10:0 (7:0). — Unirea—Reuniunea 8:1 (4:1).

Oradea: UEC—Kolping 2:0 (1:0).

Salonta: Törekvés—Makkabea 10:2 (6:0).

Külföldi sporteredmények

Ausztria: A bajnok forduló eseménye az Ausztria győzelme az eddig veretlen Admira fölött. Eredmények: Ausztria—Admira 4:2 (1:2). Hakoah—Wacker 5:1 (2:0). FAC—Rapid 2:1 (0:1) meglepetés. Libertas—FC Wien 5:2 (1:2). Vienna—WSC 2:0 (2:0). Fav. AC—Post 2:1 (0:1).

Csehszlovákia. A rangadót jó játék után a Slavia megérdemelten nyerte. Eredmények: Slavia—Sparta 2:1 (2:1). Viktoria Zsiskov—Rusj 5:0 SK Pilsen—Moravska Slavia 6:0. Zsidenice—Kladno 4:3. Viktoria Pilsen—Nachod 1:1. Protejov—Bratislava 4:0.

MEGVÁLASZTOTTÁK A LABDARUGÓ SZÖVETSÉG ÚJ VEZETŐSÉGÉT. Bucuresti-ből jelentik: Vasárnap este tartotta meg a labdarugó szövetség a rendes évi közgyűlését, amelyen az új vezetőséget is megválasztották. A választást megejtették és ennek eredményeképpen a labdarugó szövetség vezetősége a következőképpen alakul: Davila ezredes, Biriescu főügyész, Farcasanu, Lucescu és Leonte Silbermann. Pótagok: Radu Istrati, Ivanovici professor (Iasi) és dr arbat (Sibiu).

Első amerikai mérkőzésén 10:6-ra győzött Európa élőlívó válogatottja. Európa öklívó válogatottja első amerikai mérkőzését az Egyesült Államok keleti államainak válogatottjával találkozott. Az európai csapat 10:6 arányban biztosan győzött. Az Európa válogatott négy magyar tagja közül Mándi és Frigyes győzött, Harangit lepontozták. Nagy kikapott. A csapat legközelebb Detroitban mérkőzik.

KÖZGAZDASÁG

Pénz és árú

„A nemzetközi pénzügyi egyezmény (leértékelés) semmit sem változtat a kormány- és a Román Nemzeti Banknak pénzügyi politikáján. Nemzeti valutánk árfolyamát ugyanis sikerült a bel- és külkereskedelmi szükségleteknek megfelelően úgy az állami költségvetéssel, mint a kereskedelem tényleges igényeivel összehangolni”.

A fentidézett nyilatkozatot nem kisebb szaktekinetly, mint Cancicov pénzügyminiszter tette. Tehát felelős tényező — felelősségének tudatában. Mindenki által érthető köznyelvre átfordítva azt jelenti, hogy egyes „nehéz valutájú” államok pénzének aláértékelése a lei árfolyamát nem befolyásolja, sem most, sem pedig az emberileg most áttekinthető pénzügyi politikai jövőben. Szívesen elhiszük, hogy a miniszter úrnak a nemzetközi árfolyam szempontjából feltétlenül igaza van. Hiszen közfelfogás, miképp Románia már évekkor ezelőtt óriási áldozatokat hozott valutájának állandósításáért, amikor igen böles előrelátással nem romantikusan felfelé, hanem realisan lefelé rögzítette meg a lei intervallutáris értékszínvonalát.

Magunk is azon az elvi állásponton vagyunk, hogy a mai adottságok közepette súlyos hiba volna holmi aláértékelési kalandba bocsátkoznunk. Am nem is ez az oka annak, hogy az ország lakossága idegeskedni kezd. A nemzetközi árfolyam kialakulása kevésbé érdekli a tömegeket. Annál inkább azonban a vásárló erő kérdése. A fogyasztóközönség attól tart nevezetesen, hogy a spekulánsok jövőtől újabb drágasági hullám árasztja el a belső piacot, mely a megélhetés gondjait nemcsak növeli, hanem a szó legszorosabb értelmében meg-hatványozza.

Ha a közgazdasági rend ügynevezett törvényszerűségeire oly csufusan rá nem cáfolt volna a háború utáni élet. — ezen a feltevésen följáratlan mosolyognunk lehetne. Elvégre még a „készerkedőt” bírlázó iskolásgyerek is könnyűszerrel ráhibázik arra, hogyha az én pénzem a másikéval szemben többet ér, akkor én attól a másiktól kevesebb pénzért — vagyis olcsóbban — vásárolhatok. A lei vásárló erejének tehát emelkednie kell. Helyesebben

kellene. Ezt azonban — fájdalom — legalább is átmenetileg — nem teszi meg. Az olyan sokszor emlegetett bizalmi válság következtében — rádiónyelven szólva — fadingsot kapott a pénz. Nem komoly gatlást, csak fátyolozottságot. A készpénzletke halmozatlau rejtőzötői összeröfentek, minttha viharok előszeleit orrontanák. — Az emberi tragédiák angol halhatatlanjának szavai szerint — „felzúdúlnak, mint mennydörgésre az angolna-fészek”.

Az árú megint bírokra kelt a pénzzel. Ma még csak tapogatózva, de észrevehetően egyenletes gyorsulási mozgással élénk árukereslet indult meg s az üzérkedés minden kimutatható ok nélkül kezd — olykor egész szemérmetlenül felverni az árakat. Fogyasztói kicserzett bőrkön mindinkább kezdjük érezni a szükségleti cikkek drágulásának perzselését. — anélkül, hogy jövedelmi lehetőségeink kedvezőbb kialakulására egyetlen halavány reménységár mutalokoznék.

Szinte kacagtatón mulatságos, hogy fokozatosan erősülő hangok hallatszanak — persze csak az üzérkedések érdekeltségeinek köréből — melyek szerint a „spekula-törvény” idejét multa s alkalmazása többé lehetetlen. Szegény jó háborus emlékt! Ki törődött az utóbbi tíz évben veled? Elaludtál magadtól, mint érgörösös, tüdőfárgalásos agastyán. Most előrangnak azok, akik mindenen keresni akarnak. Különösebben nem félnek föléd, de kellemetlenkedő lehetőségeiddel ártalmukra lehetsz...

Jó: elismerjük! A mi feltett valutánk nemzetközi megárvázása tökéletes. Ezért a nyugalmi helyzetért köszönet és hála jár ki mindazoknak, akik azt a nyugodalmas ágyat megvetették. — akik azt az „összkomfortot” biztosították. Derék teljesítmény, előrelátóan böles intézkedés volt minden, ami e nagy cél elérésére történt.

De kössék meg a pöffeszkedő helyföldi üzérkedés uzsorára görbülő kezét is, törjék le öklélsre kész száruait és ne engedjék, hogy — a háborús évek, meg az átmeneti idők példájára — komisz önös érdekből, túlfengő nyereségből áldozatává essék az árú: a mindennapi szükséglet — a pénznek: az üzérkedés kielégíthetetlen falánkságának. (—ob—)

A zami rézművek pert nyert a román állam ellen

Deva, 1936 okt. 9. A Magyar Rézművek R.-T. annak idején Csernovics Mihálytól bérelte a rézbányászathoz szükséges területeket, azzal a kikötéssel, hogy a bérlet lejártá után a területek újra viszemnek a Csernovics-család tulajdonába. A háború alatt a hadijog alapján kizajátították a területet a magyar állam részére. A bérlet 1932-ben lejárt, akkor azonban a román állam a jogutódlás címen igényt emelt a rézbányára. Közben azonban a Csernovics-család örökösei eladták jogaikat egy újonnan alakult részvénytársaságnak, amelyben Tătărescu ezredes, Popoviciu hadtestparancsnok s más magasabb román személyiségek vettek részt s amelyet a devai törvényszékben „Cuprifera Romana Zam” néven jegyeztek be.

Az új részvénytársaság egész nagy tervet dolgozott ki a réz további kibányászására, azonban amikor 1935 őszén hozzá akart volna fogni a munkához, meglepetésszerűen az állam léte fel tulajdonosként.

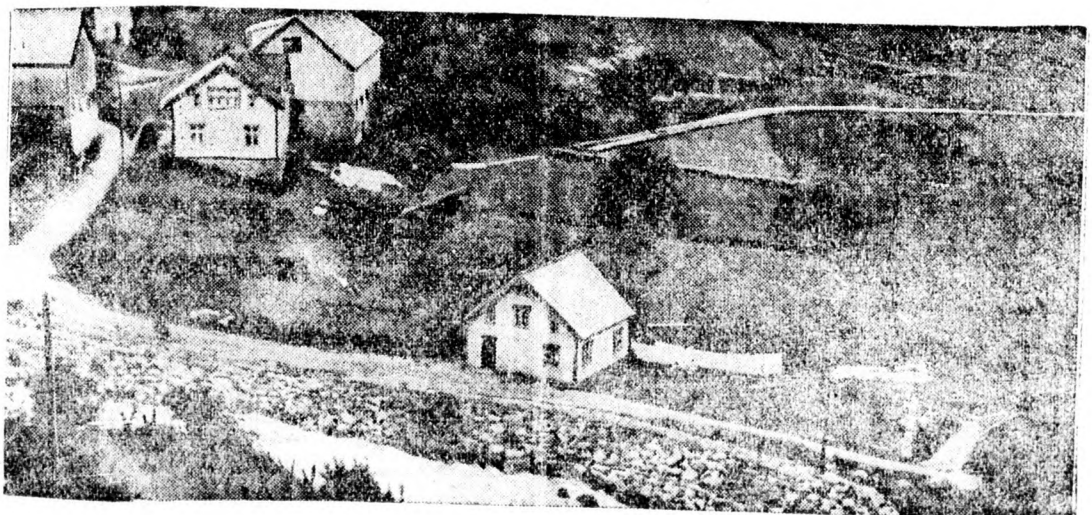
A Cuprifera a tulajdonjog elismertetése iránt ezért a devai törvényszéknél dr. Weinmann Vilmos devai ügyvéd útján pert nyújtott be. A törvényszék 1935 október 7-én hozott ítéletében kötelezte a román államot, hogy a tulajdonjogot ismerje el s a Cupriferaf helyezze birtokba. A törvényszéki ítélet ellen Negrutiu bucuresti ügyvéd az állam képviselőjében a fűblához fellebbezést nyújtott be.

A elüi tábla október 8-án tárgyalta a fellebbezést, amelyet mint alaplatalant elutasított, utasítva az államot, hogy 15 napon belül helyezze birtokba a Cuprifera részvénytársaságot.

A cavatvezető üzenete

Cs. J. Jójile. A „Gazda” szerkesztősége és kiadóhivatala: Cluj, Str. Andrei Muresan 10. A lap az E. G. E. kiadása és a régi lap vette fel a mostani címet. Kérjük egyenesen oda fordulni, bár mi is értesítettük panaszáról.

A TIMISOARAI MAGYAR PÁRT FELHÍVÁSA IPAROS ÉS MUNKÁS-TAGJAIHOZ. Timisoara. Saját tud. A Magyar Párt nyomatékosan felhívja iparos és munkás (iparossegéd) tagjait, hogy a szakmai képzésről és a mesterségek gyakorlásáról szóló törvény (új ipartörvény) rendelkezései alapján a munkakamara által végrehajtandó iparigazolvány és muukakönyv kicseréléseket, amelyeknek határideje október 30-a, el ne mulasszák. Ezen ügyekben a Magyar Párt timisoarai népirodája délelőtt 9 órától este 8 óráig minden érdekeltnak díjmentesen ad felvilágosítást.

A loensei hegyomlás színhelye

Néhány héttel ezelőtt a norvégiai Loensee község nagy részét borzalmas hegyomlás temette el. A lakosság kétségbeesetten menekült és pusztá életén kívül alig menthetett meg egyebet. Képünkön a virágzó község egy része látezik, amelyet teljesen elpusztított a rázuhano óriási földtömeg.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépé a, Oradea, Strada Regele Carol II. No. 5.

A kormány szigorú intézkedéseket tesz az árlel-hajtók ellen

Bucuresti. Saját tud. Pop Valér ipari és kereskedelmi miniszter a következő nyilatkozatot tette az újságírók előtt:

Az utóbbi időben tapasztalt áremelkedésekkel kapcsolatban, tekintettel pénzünk szilárd helyzetére és tekintettel a kormány többször is kifejezésre juttatott elhatározására, hogy megőrzi a lei értékállandóságát, az árak emelkedése nem indokolt. Ha ez az áremelés tovább fog tartani, a kormány szigorú intézkedéseket fog foganatosítani a spekulánsok megbüntetésére, akik a közönség s egyúttal a pénzértékállandóságon alapuló román nemzetgazdaság érdekeit sértik.

Arcáhidetések

Lakás

Kiadó
Strada Delavrancea 43. három szobás öszkonfortos modern lakás novemberre, Sztaril.

Kiadó
kétszobás alkovos lakás, fürdő- és előszobával, kertés házban, november 1-re. Oradea, Str. Joan Clordas 38.

Kiadók
új házban egyszobás, előszobás s 3 szobás lakások. Oradea, Ciorgariu-utca 35-a.

Kiadó
egy háromszobás, öszkonfortos lakás november 1-re. Oradea, Str. Cantemir 25. szám.

Kiadó
egy udvari szoba-konyha, speizos lakás, öszkonfortos mellékhelyiségekkel november 1-ére. Str. Eliade Radulescu No. 13.

Alkalmazás

4 gimnáziumot végzett románul beszélő, megbízható, rendes urilány pénztárhoz vagy jobb üzletbe elárusítónőnek ajánlkozik kezdő fizetéssel. Cim: Oradea, Str. Simeon Stefan 9.

Jobb mindenest
azonnalra fölvetetik. — Oradea, Str. Take J. nescu 41. Kapuval szemben.

Adás-vétel

Eladó cimbalom
Str. Porumbelului 11. alatt. Pollmann.

Eladó
jó karban lévő sötét-kék női télikabát, kisebb alakra. Cim: Oradea, Str. Gheorghe Lazar No. 5. Szabó J.

Jókarban
levő fekete női télikabát eladó. Oradea, Str. Delavrancea 16. szám.

MAGAS
árért veszek aranyat, ezüstöt, brilliántot bármilyen mennyiségben, HERBST ékszerész Oradea, Bul. Regede Ferdinand No. 3.

Használt
ebédlő butorok és egy szobakályha eladók. — Oradea, Strada Ciorgariu 30. szám.

Különféle

Birtok-bérlet
Kellő garanciával rendelkező gazda bérebe venne 200 hold és annál nagyobb birtokot. — Részletes ajánlatok „Sürgös” jellegre a kiadóba kéretnek.

Figyelem!
Köszöreltessünk kést, ollót, borotvát, hajvágozópet, ifi. Kelemen Mihálnál, hol a legjobb munkát kapja. Oradea, Piata Mihail Vitezul. Avraiu Jancu utca sarok.